

Tartumaa raamatukoguhoidjate meele- ja häälekandja

Meie Leht

Nr. 1 (16) Oktoober 2007

Anita Priks – sädeinimene

Kolleegide poolt sõeluti hääletamise teel selle aasta parimaks Tartumaa raamatukoguhoidjaks äksilanna Anita Priks, kellele pakkusid väarikat konkurentsi Maret Lukken Ilmatsalust ja Helle Voore Nõost.

Anita Priksi olemuse kirjeldamiseks on kõige õigem, selgem ja tabavam kirjutada „sädeinimene“. Kümned, sajad või isegi tuhanded järgmised sõnad tema iseloomustuses on juba üksnes selgitava, laiendava või täpsustava tähendusega.

Tallinnas kõrgtasemel näitejuhtimist õppinud Anita Priks on jäänud loovusele truuks ka „rahulikus“ raamatukoguhoidja ametis sünnikodulähedases Äksis – ta on olnud mitmel rindel innukaks kultuurielu edendajaks.

Toivo Ärtis

ELU EI TOHIKS OLLA MAOTU: Häid raamatuid ja ohtrat lugemist jumaldav Anita Priks oskab vääriliselt hinnata ka looduse ilu ja võlu. Foto: Hele Ellermaa

MEIE OMAD TOOMPEAL: Milliseks kujuneks kultuuripoliitika, kui Piret Terve, Õie Kasetalu ja Tiia Muri raamatukogutöölt poliitikasse siirdusid ja ühel päeval ministritena Stenbocki majas valitsuse pressikonverentsiruumis infot jagaksid, jääb esialgu fantaasiaviljaks, kuid valitsusliikmete toole nad juba proovisid, kui osalesid 13. juunil 2007 Euroopa Liitu tutvustaval õppepäeval. Foto: Hele Ellermaa

**Euroliidutarkust koguti otse
Brüsselist lk 3-4**

**Millised „jalgrattad“ on
Harjumaal ja Helsingis lk 5-6**

**Noored tulid vabatahtlikult
kirjanikuga kohtuma lk 8**

**Contra tõi peomeeleolu
Kureküla raamatukokku lk 9**

**Lugemine on harituse vältimatu
eeldus? lk 12 & 13 & 20**

**Viiteid inforikkaks surfamiseks
Internetiavarustes lk 14 & 15**

**Raamatupidu sai tõuke Leelo
Tungla loomingust lk 17 & 18**

Uus algus Kallastel lk 22

Väärt töö leidis tähelepanemist ja tunnustamist

Tegija

EDUKAS RAHVALUULEKOGUJA: Kaja Schultz pälvis tänavu Kristjan Toropi rahvaluule kogumisauhinna, mida antakse välja kord kolme aasta jooksul – folkloorifestivali *Baltica* Eestis toimumise aastal.

TEENETEMÄRGIGA TUNNUSTATUD: Malle Ermel, Hele Ellermaa, Meeli Veskus, Harri-Koit Lahek ja Linda Kask 23. veebruaril 2007 Estonia kontserdisaalis.

Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud Kristjan Toropi fondi halduskogu tunnustas rahvaluuleainestiku kogumispreemiaga Kõrveküla raamatukogu teabesakonna juhatajat **Kaja Schultz**, kes on talletanud ingerlaste tantsimise ja lõbutsemise seonduvat rahvaluulet.

Kaja Schultz sai preemia kätte 13. juulil folkloorifestivali *Baltica* avamispeol.

Vabariigi President tunnustas Valgetähe viienda klassi teenetemärgiga. Kõrveküla raamatukogu direktori **Hele Ellermaa** tööd raamatukoguhoidjana ja Tartu-maa elu edendajana. Pressiteates märgitakse: „Eesti Vabariigi 89. aastapäeva eel annetatud teenetemärgid väärtustavad kohusetunnet, vaprust, pühendumist ja värikust Eesti elu kujundamisel.“

Miks, Meie Leht, miks?

Selgituskiri

Nende kümne kuu jooksul, mis on kulunud Meie Lehe viimase numbri ilmumisele, on Eestis (üllatavalt?) vilkalt pistist või altkäemaksu nii pakutud kui küsi-

tud, nii antud kui võetud. Sel alal on olnud nii „õnnestumisi“ kui alaminekuid...

Tõsi mis tõsi – elame rahaajastul. Rahast on saanud nii väärtuste kui väärarvutuse mõõt. Kus liigub raha, seal on edu. Kus on edu, seal tekib raha...

Olles aus, pean tunnustama, et rahast kujunes ka see käänd, millele tahaks jääda Meie Lehe ilmumine. Leht, mida olen meeleldi toimetanud hea tahte korras, neelas kevadel sedajagu aega, et tähtjaks jäi esitamata lepinguline „kirjatöö“ ühele eu-

rotoetusest nuumatud haridusvaldkonna pilootprojektile. Rahaajastul mõõdetakse eksinule karistust aga teadagi rahas. Nõnda tehti mullegi selgeks, et Meie Leht on üks väga ohtlik hobi – midagi sisse ei too, kuid välja võib viia küll.

Nüüd, kui vahejuhtumi materiaalne külg on õnnelikult klaarunud, tean enda kogemusest, et vahel on inimese teovõime siiski tühisest haavatav ja oleme tunduvalt nõrgemad, kui arvame. **Toivo Ärtis**

Õnnesoovid kolleegadele - sünnipäevalastele

Tähtpäevakajastus

Sünnipäevalised oktoobris 2007

02. oktoober	Ljudmilla Jäger	48
03. oktoober	Ille Edenberg	47
07. oktoober	Veera Orlova	71
13. oktoober	Ene-Tiina Zoober	56
15. oktoober	Laine Meos	65
17. oktoober	Tiiu Rõzova	58
23. oktoober	Ilme Paris	62
25. oktoober	Aili Annast	45

Sünnipäevalised novembris 2007

03. november	Piret Terve	37
09. november	Kaja Schultz	45
19. november	Hilja Kikerpill	58
26. november	Liivi Tenno	42
28. november	Anna Toropova	56
28. november	Ene Leht	64
30. november	Virve Tamm	71

Sünnipäevalised detsembris 2007

07. detsember	Karin Evik	43
---------------	------------	----

Palju-palju õnnelikke ja huvitavaid lehekülgi igasse ellu!

Erksa hingega lugejate ja raamatute teenistuses

Legendaarne raamatukoguhoidja Vaiki Agarmaa pälvis Kambja valla teenetemärgi

Tunglakandja

„Vaiki on minu teada Tartumaa teenekatest raamatukoguhoidjatest esimene, keda kodukandis nõnda kõrgelt esile tõstetakse,“ rõõmustas Tartumaa keskraamatukogu direktress Hele Ellermaa selle aasta jaanuari lõpul, kui kuulis, et Vaiki Agarmaa pälvis tänavuse Kambja valla teenetemärgi.

Vaiki oli raamatukoguhoidjana aastakümneid tunglakandjaks, kes lugejaid kirjastajate kaudu vaimse rikkuse ja isamaalise vaimu juurde juhatas. Vaiki tegutsemine raamatute ja lugejate keskel mõjus väga iseenesestmõistetavana, ehkki oma nooruses oli ta kavatsenud – nagu talulapsele kohane – leida tööd põllumajanduses. Paraku katkestasid punavõimuritest küüditajad 1949. aasta märtsis Vaiki Saage õpingud põllumajandusülikooli esimesel kursusel.

Kui Vaiki 1954. aastal „külmalt maalt“ vabastati, polnud tal ei kodu ega tööd. „Ma millegipärast tahtsin tööd raamatutega,“ kirjutab Vaiki oma mälestustes. Tema esimeseks töökohaks sai 1955. aasta sügisel Triigi raamatukogu, läbi tuli teha ka raamatukoguhoidja kursused.

IMELINE INIMENE: Vaiki Agarmaa on tahtnud, osanud ja suutnud sütitada kaasteelisi oma vaimsuse, hingejõu ja rõõmsa meelega. Foto: Heigo Mägi

Vaiki abiellus 1959. aastal agronoom Eero Agarmaaga. Pärast mitmeid elukohavahetusi kolis abielupaar koos oma poja ja tütreaga Kambjasse – Eero sünnikoha lähedusse. Aastatel 1974 – 2000 oli Vaiki Kambjas raamatukogu erksahingeliseks ja hinnatud perenaiseks.

Vaiki Agarmaa on üheksas kambjalane, kes pälvis hõbedast teenetemärgi, millel sõnad „*Omnes quantum potes, iuva*“ (aita kõiki niipalju, kui suudad). Teenetemärgiga kaasnes kaheteistkümmne miinimumpalga suurune rahaline toetus.

Toivo Ärts

Raamatukoguhoidjad Brüsseli võimukoridorides

Viive Vink: Meil on võimalik tellida raamatuid Euroopa Komisjoni keskraamatukogust

Mai alguses ilmus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu listi kiri, et on võimalik kandideerida Euroopa Komisjoni Eesti esinduse poolt organiseeritud õppereisile Brüsselisse. Loomulikult ei saanud minusugune, kes oma nina igale poole topib, niisugusest pakumisest loobuda. Läkitasin oma CV ja motivatsioonikirja Tallinna poole tee.

Positiivne vastus saabus just meie maakonna raamatukoguhoidjate Soome reisi ajal. Nii mõnigi kolleeg vaatas mind pika pilguga, kui äkki kukkusin bussiistmel rõõmsalt hüplema. Veelgi rõõmustavam oli teada saada, et viieteistkümmet väljavaliitu hulgas on Tartumaalt suisa neli raamatukoguhoidjat – Karin Evik, Sirje Leini, Maret Lukken ja Viive Vink.

Reisikiri

Rannu raamatukogu juhataja

Viive Vink:

Viisteist raamatukogutöötajat ja viisteist ajaloõpetajat alustasid 17. juunil oma reisi Tallinna Lennujaamast Brüsseli poole.

Saime juba turvavärvates tunda, mida see tugevdatud kontroll tähendab. Igatahes enamus meist marssis turvavärvatest läbi paljajalu ja käega pükse üleval hoides – aga see kõik oli ju meie julgeoleku huvides. Lend kulges liinil Tallinn–Stockholm–Brüssel.

Brüsseli hotellis ootas meid uus üllatus. Olime majutatud viietärnilisse hotelli igaüks eraldi tuppa. Esimesel õhtul pidime oma kõhutäie eest ise hoolitsema. Nii suundusimegi odavamalt söögikohta otsima. Hoolimata alanud vihmajärgsest ilmast ka hilisõhtuses vanalinnas.

18. juunil peale hommikusööki sõidutati meid nn eurokvartalis. Kõigist ettekannetest ja esinejatest pole mõtet pike-malt rääkida. Peatun veidi põhjalikumalt huvitavamatel ettekannetel.

Esimese loengu pidas Pavel Tychtl, kes töötab Kultuuri- ja Hariduse Peadirektoraadis ja pärit on Tšehhist. Teemaks oli Kodanike Euroopa programm. See on EL uus programm, mis on suunatud just tava-kodanike kaasamisele ja EL erinevate riikide kodanike lähendamisele. On ju Euroopa ajalugu keeruline ja erinevate riikide kodanikud ei mõista Euroopa ajalugu ühtmoodi – seda näitasid ka aprillisündmused Eestis. Muidugi tuleb säilitada iga riigi eripära, aga see ei tohiks muutuda killustatuseks. Käima on lükatud mitmeid projekte, mis peaksid lähendama erinevate riikide kodanikke. Eriti soositud on projektid, mis püüavad lähendada omavahel sõdinud riikide inimesi (näiteks Saksamaa – Prantsusmaa). 2007. aasta ongi kuulutatud võrdsete võimaluste aastaks ning 2008. a. kultuuridevahelise dialoogi aastaks. Projektide kirjutamine EL-le on suhteliselt keeruline, aga viimasel ajal on nõudeid pisut lihtsustatud. Samuti on lihtsustatud aruandlust. /Järg lk 4./

„Euroopas ei mõisteta meid, miks näeme Internetis ohtu laste haridusele. Sellele ei oska leida muud põhjendust, kui et Eestis on internet palju kättesaadavam kui mujal ning meile tuttavad mured nn. Rate kasutajate pärast pole veel mujale Euroopasse jõudnud.“

/Algus lk 3./ Kõige rohkem diskussioone tekitanud ettekande esitas Sebastian Volkers Hariduse ja Kultuuri peadirektoraadist. Teemaks oli Euroopa Liidu haridus- ja koolitusala poliitika. Seda poliitikat viiakse ellu nn Lissaboni protsessi alusel. Jällegi rõhutas ettekandja, et see on siiski siseriiklik poliitika, mis on seotud vastava riigi kultuuripärandi ja ajalooga. On püstitatud viis suhteliselt kõrget kvantitatiivset eesmärki, et EL oleks maailmas konkurentsivõimeline. Nüüdseks on ka selge, et 2010. aastaks neid eesmärke ei täideta.

Eestile heidetakse ette, et meil pole süsteemset algkoolieelset haridust. Meis tekitab muidugi hämmingut, et lektori arvates tuleb juba titt kooli panna. Püüdsime talle selgeks teha, et nõukogude ajal pididki meil emad lapsed nädalaks sõime panema. Samuti on ju tõestatud, et väike laps peaks oma esimesed eluaastad olema võimalikult palju koos emaga. Ettekandja ei tahtnud aga sugugi aru saada meie argumentidest. Lõpuks ta siiski mõõnis, et koolieelse hariduse saamise puhul on siiski vahe, kas laps elab linnas või maal.

Eesti puuduseks on ka see, et täiskasvanute õpe (mitteformaalne haridus) pole paindlik ning pole seotud formaalse haridusega. See tähendab, et meie haridussüsteem on killustatud. Sellega võib muidugi nõustuda.

Euroopas ei mõisteta meid, miks näeme internetis ohtu laste haridusele. Sellele ei oska leida muud põhjendust, kui et Eestis on Internet palju kättesaadavam kui mujal ning meile tuttavad mured nn. Rate

kasutajate pärast pole veel mujale Euroopasse jõudnud.

Pilguheit Euroopa Komisjonile ja Euroopa Parlamendile

Huvitav isik ja esineja oli ka Taavi Saarimäki Euroopa Komisjoni keskraamatukogust. Nagu nimest aru saate, on tegemist soomlasega, kuid samas on ta asunud õppima eesti keelt. Oma raamatukogu tutvustava loengu pidas Taavi Saarimäki küll inglise keeles, aga järgmisel päeval, kui külastasime raamatukogu lugemissaali, rääkis ta eesti keeles – kusjuures päris heas eesti keeles ja oma püüdlisust väljendas ta kaasa kogu kehaga.

Raamatukogus on kokku üle viiesaja tuhande raamatu. Lugemissaalis on 10000 teatmeteost. Huvitav fakt on, et lugemissaal asub endises nunnakloostri kirikus. Klooster kolis välja 1974. aastal, aga on siiani hoone omanikuks ja raamatukogu rendib neid ruume. Kasutuses on kataloog Eclás, mille eripäraks on, et ka artiklid asuvad samas kataloogis. Meile on oluline teada, et raamatukogudevahelise laenutamiseks on ka meil võimalik tellida raamatuid Euroopa Komisjoni keskraamatukogust.

Peale lõunasööki suundusime Euroopa Komisjoni hoonesse, kus kohtusime Siim Kallase kabineti töötaja Margus Rahuojaga. Temalt saime rohkem infot eestlaste tegemistest Brüsselis ja samuti Siim Kallase ülesannetest.

Brüsselis on eestlasi umbes 1000 rin-

gis (1990. aastate alguses oli umbes 20). Eestlased peavad Brüsselis ka jaanipäeva ja sel aastal oli peole esinema kutsutud ansambel Rock Hotell. Euroopa Koolis õpib 43 eesti last. Mõõdunud aasta sügisest on avatud eesti lastele ka raamatukogu, mida kasutatakse üsna intensiivselt.

Ka õhtusöögil oli võimalik kohtuda kahe Brüsselis töötava eestlasega. Nendeks olid Peeter Soidla ja Ülle Kurvits. Peeter Soidla töötab Regionaalpoliitika peadirektoraadis. Nii rahulolevat ja õnnelikku noort meest pole mina igatahes Eesti kohanud.

Järgmisel päeval külastasime Euroopa Parlamenti, kus meid võttis vastu Evelin Kikkas. Ta tutvustas parlamendi struktuuri ja ülesandeid. Saime ära käia ka istungite saalis – parlament ise oli täiskogu istungil Strasbourgis. Giina Kaskla tutvustas Parlamendi raamatukogu ning Paavo Palk teabetalituse tööst.

Mitut masti mälestusi

Muidugi on reisimuljed praegu väga värsked ja pole suutnud kõike veel lahti mõtestada. Üks on küll selge: väga raske on olla tõlk, kes peab sünkroonselt tõlkima. Ka meile tõlgiti ingliskeelseid ettekandeid. Üks naljakaks viga tekkis sellest, et šikhist inglise politseinik võib kanda oma traditsioonilist peakatet, aga tõlk rääkis haigest politseinikust erilise peakattega. Loomulikult märkas tõlk oma viga ruttu.

Kuna meie reis oli väga lühikene ja mingit linnaekskursiooni polnud ette nähtud, siis üritasime ise tutvuda Brüsseli vaatamisväärsustega. Brüsseli raekoja plats on fantastiline oma gooti stiilis hoonetega. Samuti otsisime üles nii Brüsseli pissiva poisi kui tüdruku. Külastasime Belgia kuulsaid pitsipode ja ostime kaasa Belgia šokolaadi. Brüsseli linnapildis hakkas silma palju kodutuid ja moslemeid.

Oligi aeg asuda koduteele. Arvasime, et turvakontroll enam hüllem kui Tallinnas olla ei saa, aga eksisime. Kahel meie hulgast tekkis küll vist tunne, et võtaks ihualasti ja vaataks, kas ikka piiksub. Samuti suudeti korralikult pakitud kott täiesti segi pöörata. Siiski lõppes kõik õnnelikult ja võisime taevaalaotusest heita pilgu ühtsele Euroopale.

Loodetavasti korraldatakse raamatukoguhoidjate ka järgmistel aastatel niisuguseid õppereise. Ärge siis kartma lõõge, vaid konkureerige julgelt.

Oma silm on kuningas!

Rannu raamatukogu juhataja **Viive Vink**

OMA SILM ON KUNINGAS: Raamatukoguhoidjad heitsid Brüsselis põgusa pilgu ka Euroopa Parlamendi istungitesaalile. Foto. Viive Vink

Millised „jalgrattad“ on Harjumaal ja Helsingis?

Tartumaa raamatukoguhoidjad uudistasid kolleegide toimetamisi Harjumaal ja Helsingis

Külaskäik

Reisimuljeid jagab Äksi raamatukogu juhataja, Tartumaa parim raamatukoguhoidja **Anita Priks**:

Taibukad inimesed on juba ammu aru saanud, et pole mõtet uuesti jalgratast leiutama hakata, kui naabritel see töö juba tehtud on.

Et seda mõtet ellu rakendada, käisid Tartumaa raamatukogutöötajad mai keskpaiku Harjumaal ja Helsingis õppereisil, et seekord oma põhjanaabrite töid ja tegemisi uudistada.

Huvipakkuv Harjumaal

Teel põhja sai esimese objektina üle vaadatud vana mõisapargi naabruses asuv Kose-Uuemõisa raamatukogu, mis oma hea asukoha, energilise juhataja Sirje Bärge ning lugejasõbraliku sisekujundusega jättis väga hea mulje. Kadedakstegevalt tore oli leida sealt palju huvitavaid loodusteemalisi õppefilme, mida kõik lugejad laenutada saavad.

Õppereis jätkus ringkäiguga Kuusalu lähedal asuvas osaliselt renoveeritud klasisistlikku paleed meenutavas Kolga mõisas. Kohaliku giidi juhatusel saadi põhjalik ülevaade nii mõisa kunagistest uhketest ruumidest kui värvikast ajaloo. Aastal 1581 kinkis Rootsi kuningas Johan III Kolga ja selle ümbruse kuulsale Rootsi väejuhile Pontus de la Gardie'le, 1658 aga läks mõis perekonnasidemetega kaudu von Stenbockide suguvõsa omandusse. Kaasajal on kogu mõisakompleks tagastatud von Stenbockide suguvõsale. Rekonstrueeritud tallis asub hotell ning mõisa peahoones tegutseb Kolga restoran. Mõisa kõrval asuvas restaureeritud valitsejamajas paiknevad aga väike muuseum ja konverentsikeskus.

Keskpäev möödus Viinistu kunstimuuseumis suurepärase eestimaist kunsti nautides. Maale, graafikat ja moodsaid taieid leidis igale maitsele ning ka autorite lai valik rõõmustas südant ja silma. Viinistu on kindlasti koht, kuhu ikka ja alati tasub tagasi minna!

Õhtupoolikul tutvuti veel imekauni Järga joaga, hiljuti taastatud Linnamäe hüdroelektrijaamaga ning Rebala muinsuskaitsealal asuvate kivikirstkalmetega.

Viimaks jõuti meie esimese päeva sihtkohaks olevasse Jüri raamatukokku, mis asub ühes hoones vastvalminud Jüri gümnaasiumiga. Uhke ja stiilne oli see Rae valla suurehitist tõepoolest! Raamatukogu

MUUSIKAKESKNE RAAMATUKOGU: Helsingi Postimajas tegutsev Kirjasto 10 on suurepärane näide modernselt sisustatud raamatukogust, kus klientide soove püütakse täita võimalikult mitmekülgselt. Foto: Hele Ellermaa

paiknes koguni kahel korrusel, palju oli klaasi, avarust ja värvi! Loomulikult oli ka palju raamatuid, mis asetsesid äärmiselt praktilise disainiga riulitel! Ainult õhku kippus enamikus ruumides kahjuks nappima.

Päeva naelaks kujunes Jüri raamatukogus toimunud kohtumine kõikide luulesõprade poolt armastatud poetessi Doris Karevaga, kes tutvustas kuulajatele väga lihtsalt ning südamliselt oma elu ja loometeed. Kohtumisele lisas veelgi värvi kirjaniku sõbralik ja graatsiline neljajalgne kaaslane.

Teine reispäev algas võimlas mattidel puhanud raamatukogulastele ülivarase äratusega. Siis oli veel hetk aega, et nautida hommikust linnulaulu gümnaasiumi kõrval asuvas müstilise õhkkonnaga Lehmja tammikus. Loomulikult tänati mõnusa vastuvõtu eest raamatukogu lahet perenaist Ülle Siskat.

Edasi suunduti sadamasse, kust veidi aega hiljem seilas laev mööda peegelsiledat merd Helsingi poole.

Hunnitu Helsingi

Põhjanaanabrite pealinn võttis saabujaid vastu kevadise lilleilu ning särava päikesepaistega.

Linnaga tutvumist alustati Kaljukirikust ja Sibeliuse mälestusmärgist, sest eks ole need ju Helsingi tuntumaid vaatamisväärsusi.

Loomulikult jätkus ringkäik kahe oma-pärase raamatukogu külastamisega. Helsingi Postimajas asuv muusikakirjandu-

sele orienteeritud raamatukogu Kirjasto 10 võlus kõiki oma avaruse ja modernse kujundusega, mehise teenindajaskonna ja nooruslikule lugejaskonnale suunatud teenindusega. Tänapäeva tehnikaajastule kohaselt olid seal lugejate elu mugavamaks tegemas näiteks elektroonilised laenutamis- ja tagastamisautomaadid. Küllastajatele olid tagatud ka kõik tingimused muusika kuulamiseks ning isegi vastava tehnikaga studio oma muusika salvestamiseks!!! Lisaks muusikakirjandusele on Kirjasto 10-s saadaval ka lai valik mängufilme ning reisikirjandust.

Järgmisena suunduti 125 aastat vanasse Rikhardinkatu raamatukogusse, mis spetsiaalselt raamatukoguks ehitatuna on ühtlasi Helsingi vanim pidevalt töötav kultuurihoone. Selles eelkõige kunstile orienteeritud raamatukogus jätsid erilise mulje just ajalooõngulisus ning muidugi huvitavalt eksponeeritud lai valik kaas-aegseid teoseid Soome nüüdiskunstnikelt.

Huvitav oli seegi, et seal toimub ka kunsti laenutamine, kusjuures soovijail on hiljem võimalik laenutatud taies endale päriks osta. Selgus, et nii tegevat koguni 90% laenutajaist, kes põrsa kotis ostmise asemel enne järele proovivad, kas mingi kodu sisekujundusega kokku sobib. Hea idee, mis tasuks meilgi katsetamist!

Päeva teises pooles võis igaüks oma tahtmist mööda muuseumi külastada.

Siinkirjutaja teele jäid seekord moodsa kunsti muuseum Kiasma ja Helsingi Postimuuseum.

/Järg lk 6./

Läänevirelaste õppereis ülemere raamatukogudesse

„Ka Rootsimaal peavad meie ametiõed-vennad tõestama raamatukogude vajalikkust.“

Kodutanumailt kaugemale

Et Agu Sihvka kombel kõik ausalt ära rääkida, tuleb alustada sellest, et Lääne-Viru Omaavalitsuste Liit on aastaid arendanud sõprusdameid Ljudali kommuniga Rootsis.

Kultuurispetsialist Ello Odraksi eestvedamisel olid varem maakonna kultuuri-töötajad käinud Ljudalis vaatamas sealset kultuurielu. Nüüd kutsus kultuurispetsialist kaasa 40 raamatukogutöötajat Lääne-Virumaalt, et tutvuda võõrsil raamatukogude töökorraldusega.

Kuuepäevase reisi jooksul tutvuti Helsingi, Stockholm, Gävle ja Ljudali raamatukogudega. Kokku külastati 11 raamatukogu, mis olid oma tüübilt erinevad, kuid oma sisult kõik ühtmoodi lugeja-sõbralikud.

Nägime lugejate usaldamist, erinevate inimestega arvestamist ning läbimõeldust raamatukogude ehitamisel.

Raamatukogude sisustamisel oli arvestatud nii ratastooli kui lapsevankriga.

Nägime, et raamatulaenutamiseks ei ole enam vaja „raamatukogutädi“, vaid

selle töö teevad üheskoos ära lugeja ja arvuti.

Tõdesime, et ka Rootsimaal peavad meie ametiõed-vennad tõestama raamatukogude olemasolu vajalikkust. Ilmselt sellepärast ongi raamatukogud sageli üheks osaks kultuurikeskustest.

Et Hele Ellermaa palus, avaldan Meie Lehes meelsasti oma reisiräpiku sissekandeid.

Helsingi muusikaraamatukogu

Suure üllatuse osaliseks saime, kui avastasime, et meid võtavad vastu sõbralikud meesraamatukogutöötajad, silmade selginedes märkasime ka naistöölisi.

Sokist toibununa nägime avarat ja moodsat raamatukogu, mis sisustatud kaasaegsete tehniliste vahenditega, mille abil saab kõike pakutavat nautida.

Lisaks raamatukogutöötajatele töötab laenutusautomaat. Lahkelt näidati meile selle tagakülge, kus masin sorteerib raamatuid liikide kaupa ära. Oma töö lõbusamaks muutmiseks olid töötajad erinevate liikide kastid nimetanud porganditeks, kapsasteks, peetideks jne, mis „tõlgituna“ tähendas poppi, jazzi ja klassikalist muusikat jne.

Punkt Medis – noorteraamatukogu

Punkt Medis – noorteraamatukogu on linnaraamatukogu haruraamatukogu.

Stockholmi raamatukogu on jagatud kolmeks osakonnaks: täiskasvanutele, lastele ja noortele. Kui kaks esimest osakonda on traditsioonilised, siis viimane on uudistööde kogu Rootsimaal. Eesmärgiks on noorte meelitamine raamatukogusse ning seeläbi raamatute ja lugemise juurde.

See õhtul kella 22ni avatud noorteosakond meenutas mulle meie noortetuba, kuhu on viidud raamatukogust sobivad raamatud. Lisaks lugemisvarale oli seal palju plaate ning muusikakuulamise võimalusi.

Nacka kultuurihoone raamatukogu

Vanasse tehasehoonesse ehitatud kultuurikeskuses asuv raamatukogu, mis on erakätes, kuid omab lepingut kohaliku omavalitsusega. Lepingus on kirjas, mida neilt rahastamise eest oodatakse ja saada tahetakse.

/Järg lk 7./

„Selgus rõõmustav tõsiasi, et meil polegi naabritelt palju õppida!“

/Algus lk 5./ Soome ja muu maailma kaasaegset kunsti tutvustav Kiasma pakus äärmiselt mitmekülgse ja huvitava valiku loodusega seotud kunstist ja põnevast rändnäitusest Aasia kunstnikelt (Shanghai elanikud fotodel, mitmed videoins-

tallatsioonid, vanadest riietest puu jne). Sarnasus Kumuga oli üsna suur ning tekitas mõnusa koduse tunde.

Linna Postimaja esimesel korrusel paiknevat Postimuuseumi peavad paljud inimesed koguni Helsingi põnevaimaks

ning efeksemaks muuseumiks. Kõik pakutav oli tõepoolest hästi ja maitsekalt kujundatud ning äärmiselt huvitav. Kogu ekspositsioon asus tumedate seinte ja laggedega veidi labürinditaolises ruumis. Välja oli pandud tohutult palju postindusega seotud esemeid (ka postiveokeid) ning muidugi postmarke.

Kasutatud oli arvukalt vahakujusid ja postinduse ajalugu kajastavate programmidega arvuteid, samuti võis leida mitu mõnusat nurgakest temaatiliste filmide vaatamiseks (näiteks Teise maailmasõja perioodil toimunud postivedu kirjeldavat filmi demonstreeriti väga ehedas korsus e punkris). Nii et seda muuseumi tasub kindlasti külastada!

Hilisõhtune tagasisõit Eestisse ning koju kulges rahulikult ja kirevaid reisiräpikuid meenutades.

Selgus ka rõõmustav tõsiasi, et meil polegi naabritelt väga palju õppida, sest me oleme ise ka tublid, hakkajad ning leidlikud!

Ja lõpetuseks: kõigi reisijate poolt tuhat tänu Hele Ellermaale ja kõigile teistele, kes selle reisi kordamineku eest hea seisid! Aitäh!

Äksi raamatukogu juhataja **Anita Priks**

AUSTUSAVALDUS SOOME SUURMEHELE: Tartumaa raamatukoguhoidjate seltskond kogunes ühisfotole maailmakuulsal helilooja Sibeliuse ausamba jalamil.

Uhtna raamatukoguhoidja Inge Pikkoja: „Reisida ja vaadata, mida teised teevad, on alati huvitav ning värskendav. Koju jõudes on aga heameel tõdeda, et meie raamatukogud on oma väiksuses ja vähesema tehnikaga hubased ja kodused.“

Nacka kultuurihoone raamatukogu

/Algus lk 6./

Vanasse tehasehoonesse ehitatud kultuurikeskuses asuv raamatukogu, mis on erakätes, kuid omab lepingut kohaliku omavalitsusega. Lepingus on kirjas, mida neilt rahastamise eest oodatakse ja saada tahetakse.

Väga avarates ruumides ning julge sisekujundusega asutus, kus kõigil hea olla. Lisaks traditsioonilistele raamatukoguteenustele laenutati arvutimänge ja muusikafaili. Mälupulgale oli võimalik laadida muusikat, et seda kodus viis päeva kuulata – seejärel fail lihtsalt kustub.

Stockholmi kultuurikeskuse lasteraamatukogu

Raamatukogu, mille ehitamisel on osatud läbi lapsesilmade vaadata ja kuhu on teretulnud kõik huvilised vastsündinutest alates.

Päris pisikestele oli eakohane mängimis- ja lugemisnurk. Raamaturiiulid olid ehitatud nii, et nende alla jäid põnevad mängukoopad, peale aga liumäed ja turnimiskohad.

Raamatud olid riiulites teemade kaupa ning eesmärgiks oli seatud see, et laps naudiks raamatu otsimist ja leidmist. Riiulite kohal tutvustasid lapsesõbralikud pildid, mis raamatutega riiulis tegemist on (nt nõialood, matemaatika, muusika jt).

Lisatasu eest oli võimalik saata oma laps meisterdamistuppa.

Gävle Keskraamatukogu

Raamatukogu, mis töötab kõigil päevaldel aastas – ka jõululaupäeval ja 1. jaanuaril –, sest kõik linnaelanikud ei tähistataks nii raamatukogu töökorraldusel kui kirjanduse pakkumisel. Väga palju tehakse projekte ning koostööd erinevate asutustega, kes ürituste korraldamist toetavad.

Gävle kõrgkooli raamatukogu

Äsjaavalminud avaras hoones on kõik nii, nagu olema peab. Lähimõeldud lahendus pakub tudengile võimaluse üksi või grupiga töötamiseks – olgu siis vaikne tuba või purskkaevuga sisehoov.

Suurepärased võimalused vajaminevat otsida, leida ning tööks vormistada. Raamatukogutöötaja aitab infot otsida, kokku panna ning tellib vajadusel raamatuid mujalt raamatukogudest.

IGATI ÕNNESTUNUD UUSEHITIS: Gävle Kõrgkooli raamatukoguga tutvuvad Lääne-Virumaa raamatukoguhoidjad Tiina Tälli, Tiia Kaare ja Ülle Kalvik.

Gävle kontserdihoone muusikaraamatukogu

Iga muusiku unistus! Ühes hoones koos muusikategemise ja nautimise võimalus ning raamatukogu, kus kaks korrust noote, plaate, ajakirju ja raamatuid muusikast.

Andesbergi raamatukogu

Meie mõistes linnaosa raamatukogu. Eelmisel aastal viisid nad läbi huvitava projekti, mille raames kingiti lugejatele üks rootsi autori teos, seejärel tehti sellest raamatuarutelusid, kohtuti kirjanikuga ning lõpetuseks esitasid linnaosa noored selleainelise lavastuse.

Ljusdali rahvaraamatukogu

Raamatukogu asub vallamajaga ühes hoones. Korraldatakse huvitavaid perepäevi, et meelitada kogu peret raamatukogusse. Nägin esimest suuremat näitust, mis pühendatud Astrid Lindgreni saabuvale juubelile.

Ljusdali Lossigümnaasiumi raamatukogu

Koht, mis üllatas sellega, et seal on raamatukogu avatud kell 8 kuni 22, kuid hommikul ja õhtul toimetavad tudengid seal omapead. Kogu süsteem oli rajatud inimeste aususele. Üks Aafrika raamatukogutöötaja oli arvanud, et temal tassitaks sel kombel raamatukogu 15 minutiga tühjaks. Selgus, et aastate jooksul on neil siiski mõni raamat kaduma jäänud. Sageli

tulevad raamatud ise välja, sest tudeng on lihtsalt unustanud oma laenutuse fikseerida.

Färila raamatukogu

Ühendatud kooli- ja rahvaraamatukogu. Õpetajad ja raamatukogutöötajad teevad tihedat koostööd. Näiteks on loodud punktisüsteem, millega määratakse lapse lugemisoskuse tase ning sellele vastavalt soovitatakse lapsele lugemisvara.

Huvitav oli raamatukoti laenutamise võimalus. Raamatukogus pannakse kotti sobivat lugemist lapsele ja lapsevanemale. Ema või isa saavad neid kotte laenutada täna näiteks nr 1, homme nr 3.

Reisida ja vaadata, mida teised teevad, on alati huvitav ning värskendav. Koju jõudes on aga heameel tõdeda, et meie raamatukogud on oma väiksuses ja vähesema tehnikaga hubased ja kodused.

Lääne-Virumaa Sõmeru valla
Uhtna raamatukoguhoidja
Inge Pikkoja

Tööjuubel

Tänavu möödus 30 aastat ajast, mil **Marika Soots** asus tööle Sangla raamatukogusse.

Titerõõm

Õnnitlused kolleeg **Liivi Paumetsale** pisitütar **Beriti** sünni puhul 28. aprillil 2007.

Kohtumine Kulgejaga ehk Urmas Vadi Lohkvas

Pärastlõuna „Vundamendiaugust kirjandusse“

On ilus laupäeva pärastlõuna 14 aprillil. Lohkva raamatukogu päikest täis saalis on kokku tulnud ca 30 kirjandushuvilist – kohtuma viimasel ajal tuntust võitnud noore novellisti ja näitekirjaniku Urmas Vadiga.

Muidugi on siin, nagu alati sellistel puhkudel, mitmeid ettevalmistusi tehtud. Kõigepealt tutvustatakse külalist ja kohe läheb lahti raamatukogu näiteringi särtsakas esituses katkendipõimik Urmas Vadi näidendist “Lendav laev”. Seda hasarti annab kohe imestada!

Etendusele järgneb osaliste ning autori ühispildistamine.

Seejärel algab sisuline arutelu. Külalisega asub koduses õhkkonnas vestlema (teda pinnima!) Luunja Keskkooli õpetaja Anneli Jõgioja, pagasiks kooli kirjandushuviliste õpilaste Urmas Vadi loominguga tutvumisel tekkinud küsimused ja mõtted. Ka noored ise on tulnud autorit oma silmaga kaema. Tekib huvitav mõttevahetus.

Üle kahe tunni on veedetud meeldivalt ja arendavalt. Täname korraldajaid ja osalejaid.

Tiiu Vadi, Urmas Vadi nimekaim, mitte sugulane

Rahulolu

Mõni aeg tagasi ilmus ajakirjanduses Mihkel Raua arvamus, et eesti kirjandusklassika ei pruugi enam tänast noort kõnetada.

Minule kui kirjandusõpetajale jäi see väide kõrva ning puges ka otsapidi hinge, heas mõttes. Ehkki ise olen püüdnud värske ilukirjandusega kursis olla, pole mul tõesti alati jätkunud aega, jõudu või ka ettevõtlikkust uut eesti kirjasõna õpilasteni viia. Seega mõjus Mihkel Raua repliik mulle ergutavalt ja tekitas soovi olukorda muuta. Hetk oli väga küps. Minu lemmikraamatukogus Lohkvas on juba aastaid tragi raamatukoguhoidja Lea Tali korraldanud tänuväärseid kohtumisi kirjanikega. Seekord oli külla tulemas Tartu noor kirjanik Urmas Vadi.

Vabatahtlikult kirjaniku juurde

Võtsin julguse hiilida töökavast kõrva-le ja teha nii endale kui ka õpilastele selgeks, milline on noor eesti kirjanikkond. Lugesime Tartu NAK-i ja sinna kuuluvate autorite loomingut, arutlesime neil teemadel, mida nad on välja hüüdnud. Põnev oli. Nii ei pidanud ma nägema suurt vaeva õpilaste raamatukogusse meelitamisega, vaid kohtumisest osasaajad tulid rõõmuga.

Õpilane arvab: Urmas Vadiga kohtumine ei olnud kohustuslik, vaid vabatahtlik. Tulemuseks oli tõeliselt lõbus ajaveetmine kirjanikuga.

Urmas Vadi on varasemates intervjuudes öelnud, et ta ei pea ennast eriti suhtlejaks inimeseks, nii leppisimegi kokku, et kohtumine toimub minu poolt õpilastelt kogutud küsimuste ja mõtete põhjal vesteldes. Rääkisime peaaegu kõigest: kirjan-

TÄNA VASTAB SUULISELT URMAS VADI: Viimasel ajal tuntust võitnud noor novellist ja näitekirjanik annab Lohkva raamatukogus vapralt vastuseid Luunja kooli eesti keele õpetaja Anneli Jõgioja ja tema õpilaste küsimustele.

dusest ja Tammsaarest, kultuuridest ja keelest, loomisest ja lootustest, rahvast ja riigist.

Õpilane arvab: Oli huvitav kuulda, et kirjutamine pole töö kellast kellani, vaid tuleb seest, loomusest. On hea, kui noored näevad ka nooremaid kirjanikke, äkki see-gi inspireerib ja toob kirjandusele lähemale. Julgustav oli kuulda, et kirjanikuks ei saa ainult nelja-viielised õpilased.

Urmas Vadi võlus noori oma otsekohesuse ja vaba mõttelennuga. Lähendav oli kuulda tema isiklikke mälestusi, arutlusi heast ja halvast. See pani kaasa mõtlema. Ka sõnavabadus ja -osavus oli nauditav.

Õpilane arvab: Huvi tekitas just tema vabameelsus, nii mõtetes kui ka tegudes. Vaatamata Vadi tagasihoidlikule olekule on ta ometi nii palju teinud ja näinud.

Tõesti põnev ja mitmekülgne inimene. Ka ausus oli ilus: ta rääkis nii oma perest, koolielust, reisidest kui ka teekonnast, kuidas temast kirjanik sai.

Kohtumine Kulgejaga (see väljend on pärit 2005. aastal Postimehes ilmunud Kristel Kossari intervjuust) venis kokkulepitust pikemaks, sest lihtsalt oli nii huvitav. Lahku mindi paremate ning ehk ka sisukamate inimestena, Urmas Vadi õnnelik-olemise-rahulolust jõudu ja indu saades. Järgmistel koolipäevadel küsisid minult noored, millal ja kellega järgmise-
na kohtume. Aitäh selle eest Urmas!

Anneli Jõgioja,

Luunja keskkooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

* Kaasa mõtlesid Luunja Keskkooli 10. kl noored Kadri Tamm ja Kaisa Parm

„Tuntumast tuntum siin tähtede all“

Juhan Sütiste pühendatud luulepäev „Tuntumast tuntum siin tähtede all“ toimub Ilmatsalu põhikooli ja raamatukogu ühisettevõtmisena 5. detsembril 2007 algusega kell 11.

Esitusele tuleb Leelo Tungla ja Ott Arderi luule. Kohustuslik on ühe vabalt valitud luuletuse esitamine nii Leelo Tungla kui Ott Arderi loomingust. Žürii hindab osalejaid vanuserühmades (5.-6. kl, 7.-9. kl ja 10.-12. kl õpilased).

Meelelahutuseks Juhan Sütiste luulepõimik, laulud ja tantsud Ilmatsalu põhikooli õpilastelt.

Kurekülas tähistati raamatukogu 40. aastapäeva

Raamatuvaramu sünnipäevapidu vääristas Mats Traadi luule ja elavdas Contra artistitalent

Tähtpäev

Kureküla raamatukogu juubeliüritus toimus 26. aprillil, kui ilm oli kevadiselt soe ja päikesepaisteline.

Juubeliürituse ettevalmistused algasid juba aprilli alul. Plaanis oli kokku kutsuda kõik raamatukogus töötanud isikud. Seega tuli välja selgitada nende praegused elukohad. Enamiku vajalikest kontaktandmetest leidsingi üles.

Raamatukogu aastapäeva tähistamisele saabus neli endist juhatajat. Mul oli au tutvuda oma eelkäijatega ja heameel, et nad leidsid aega tulla üritusele.

Külatajatele panin välja lühiülevaate raamatukogu ajaloost ja fotoalbumid. Koostas ka järjehoidja, kus on peal kõik olulised andmed raamatukogu kohta.

Koristasin ja korrastasin ka raamatukogu hoones asuvaid teisi ruume ning maja ümbrust, mis on pidevalt ära risutatud. Raamatukogu ruumid on avarad ja kaasaegselt remonditud.

Aastapäevaürituse juhatasid sisse Rannu keskkooli õpilased (juhendaja Lea Tooming) Mats Traadi luulekavaga. Seejärel said sõna õnnitlusteks endised töö-

TÄHISTUSPÄEV: Kureküla raamatukogu tänase juhataja Tiia Muri (paremal) kutsel osalesid oma kunagise töökoha aastapäevaüritusel ka Hele Ellermaa (vasakult), Eda Madiste, Margot Tamme ja Hele-Kaja Mäesepp.

tajad ja külalised. Õhtu peaesinejaks oli luuletaja Contra, kes võeti publiku poolt soojalt vastu.

Täna kõiki esinejaid ja külalisi toredate sõnade ja kingituste eest. Ürituse lä-

biviimist toetasid Rannu vallavalitsus ja Eesti Kultuurkapital.

Tiia Muri,
Kureküla raamatukogu juhataja

Lühiülevaade Kureküla raamatukogu ajaloost

Ühe raamatukogu lugu

Kureküla raamatukogu on noorim Rannu valla kolmest raamatukogust.

Raamatukogule pandi alus 1961. aastal. Sel aastal valmis Kurekülas uus klubihoone, mille teisele korrusele asutati sovhoosi ametühingu raamatukogu. Eraldi töötajat algul ei olnud, raamatuid laenutas klubi juhataja August Lipp.

1963. aasta 1. augustil võttis klubi juhataja Mai Sootsilt ameti üle Linda Unn, raamatuid oli 99 eksemplari.

Linda Unn töötas kuni 16. veebruarini 1965. Järgnevalt töötas klubis ja raamatukogus kuni 6. oktoobrini 1966 Bernhard Unn.

4. oktoobril 1966 koostatud üleandmise aktist selgub, et raamatud võttis vastu raamatud Eino Alver. Raamatuid oli tollal 5667 köidet. Veel võttis Eino Alver vastu 1966. aasta ajalehed ja ajakirjad, 2 pitsatit ja kaustad.

1967. aastal läks Kureküla raamatukogu Eesti NSV Kultuuriministeeriumi alluvusse. Samal aastal suunati Kurekülla

töölle äsja Viljandi Kultuurikooli lõpetanud Hele-Kaja (Tinno) Mäesepp, kes tegutses seal 1971. aastani.

1971. a teises poolest kuni 1973. aastani töötas raamatukogus Margot (Päiv) Tamme.

Kureküla raamatukogus on töötanud aastatel 1973 - 1975 Erna Teder, 1975 - 1976 Jelena Avarmaa, aprill-mai 1976 Maie Tensberg, 1976 - 1979 Hele (Oja) Ellermaa, 1979 - 1980 Andres Raudsepp, 1980 - 1999 Hele Ellermaa, 1999 - 2002 Eda Madiste.

Mina, Tiia Muri alustasin Kureküla raamatukogus tööd 17. aprillil 2002. a. Esmalt oli vaja korrastada raamatute paigutust, samuti muutsin mööbli paigutust. Esimene aasta möödus küllaltki ruttu - tutvusin tasapisi siinse teeninduspiirkonna elanikega, kes käisid ka ise raamatukogus usinalt uudistamas.

2003. a jaanuaris alustasin kutseõpinguid Tallinna Pedagoogilises Instituudis, mille lõpetasin edukalt. See aasta oli üsna kiire ja raske: lisaks õpingutele toimus raamatukogus ka remont, mille käigus raamatukogu muutus avaramaks, ilusamaks ja päikesepaistelisemaks.

2004. a sai raamatukogu interneti püsiühenduse ja liitus raamatukoguprogrammiga URRAM.

Aasta 2005 oli raamatukogule uue mööbli hankimise aasta. Toetus mööbli ostuks tuli kultuuriministeeriumilt ja Rannu vallavalitsuselt.

2006. a renoveerisid hoone omanikud maja katuse.

Eelmisel aastal oli Kureküla raamatukogul 440 teenindatavat, 166 lugejat, kogudes oli 12601 teavikut, kojulaenutusi tehti 4525.

Tiia Muri

Aegade kaja

Mäksa valla **Võõpste raamatukogu** asutamise 60. aastapäeva tähistati 24. oktoobril 2007.

Tähtvere valla **Ilmatsalu raamatukogu** 45. tegevusaasta tähistamiseks oli koosviibimine 26. oktoobril 2007.

Rõngu valla **Teedla raamatukogu** 50. aastapäevale oodatakse õnnitlejaid ja huvilisi 15. novembril 2007 kell 14.

Looduse imed on jäädvustatud Eve Tootsi fotodele

„Kui pildid seinal rippusid, pidin endale ausalt tunnistama, et need meeldisid mulle.“

Looja

„Igal hetkel
on taevas me kohal
Iga teed käies
oleme kohal”
Tuule Toodud*

Selle aasta märtsikuus avanes mul ootamatult võimalus oma loodusefotosid Kõrveküla raamatukogus kolleegidele ja teistele huvilistele näidata.

Ausalt öeldes olin veidi murelik, sest olin oma uue digifotoka tundmaõppimisel alles üsna algusjärgus. Samas olin aastaga klõpsinud juba sadu fotosid, mille seast veerandsaja parima leidmine osutus päris aeganõudvaks, aga põnevaks tegevuseks.

Hele ja Kaja Kõrveküla raamatukogust ja valla bussijuht Enn aitasid mul 27. aprillil 16 fotot kaunitesse raamidesse paigutada. Kui väljavalitud pildid seinal reas rippusid, pidin endale ausalt tunnistama, et need meeldisid mulle.

Olen väga tänulik Kõrveküla Raamatukogu direktorile Hele Ellermaale ja Tartu vallavalitsusele, et mulle selline võimalus anti. Meenutuseks olgu lisatud, et 2001. a olid mul Kõrveküla raamatukogus väljas mu esimesed suurendatud fotod, mis olid koondatud pealkirja „Taeva värvid“ alla.

Seekordse väljapaneku iga fotoga soovivad mind teistele teadmata mälestused ja tunded.

Ilu on vaataja silmades

2006. a. ebatavaliselt soe talv tekitas taimedes segadust. Näiteks leidis üks lugeja detsembrikuus oma aiamaalt õienuppudes lumeroosi. Käisin seda korduvalt imetlemas ja pildistamas.

Kord särasid lumeroosi õiekellukad talvepäikeses, siis kaunistas neid valge härmatis või andis vihm neile läike, jaanuari lõpus kattis neid aga kohev lumevaip... Kui soe märtsipäike lõplikult lume sulatas, olid minu üllatuseks lumeroosi õied endiselt ilusad, ainult veidi tuhmi-
mad, lehed pruunikirjud.

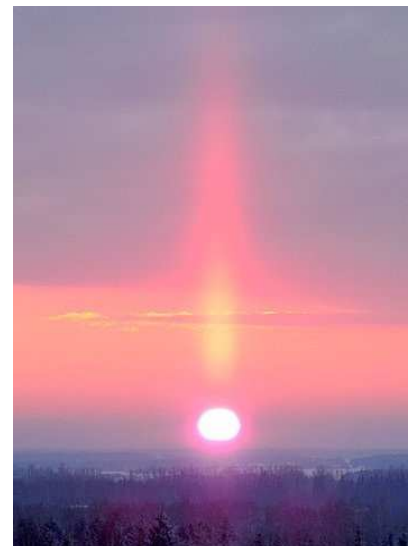
Teine väike ime minu jaoks oli visa hingega võilill, mis 1. jaanuaril üritas oma õit avada.

Eriti sügava mulje jättis mulle aga selle aasta 11. veebruari õhtu. Taevas oli kaetud õhukeste tumehallide pilveräbalatega, millest päikeseketas aeg-ajalt läbi kumas.

Minu sisetunne käskis aga fotoaparaadi kaasa võtta jalutuskäigule Palalinna, kus ma nägingi imelist võimsa valgusesambaga päikeseloojangut.

Jah, kõige lummavamad minu jaoks ongi päikeseloojangud. Nii põnev on jälgida pilvede liikumist ning seda imelist värvide mängu viimastes päikesekiirtes. See on nagu meditatsioon – ma avan kõik oma meeled ning lasen sellel ilul endasse voolata, minu hinges on rahu ja tasa-
kaal...

Minu südame paneb kiiremlt põksuma taevast ja maad ühendav vikerkaar. Kas

TAEVANE ILU: „Sisetunne käskis mul fotoaparaadi kaasa võtta jalutuskäigule Paalalinna, kus ma nägin imelist võimsa valgusesambaga päikeseloojangut,” selgitab harrastusfotograaf Eve Toots.

TALVINE ÕIEIME: „Tavaline võilill, eriliseks teeb selle õie see, et see hakkab avanema 1. jaanuaril 2007. aastal,” kirjeldab harrastusfotograaf Eve Toots. „Sellist pöörist ei ole ma ka varem näinud!”

JUMALIK VALGUSEVIIRG SÜNGHALLIS ÕHTUTAEVAS: „Kogu päeva sadas vihma ja alles õhtul poest tulles avastasin, et taevas oleks justkui katki rebestatud heledast valguseviirust,” meenutab harrastusfotograaf Eve Toots. „See tundus mulle nii tähenduslik seoses suure neljapäeva ja kristlike pühadega.”

olete tundnud, kui kerge on pärast vihma hingata, kui puhas ja kirkas on kõik looduses – igat õiekest, lehekest on kaunistamas pärlendavad veetilgad... Kui suudaks seda ilu jäädvustada...

Mulle meeldib vaadata teiste fotograafide – näiteks Fred Jüssi, Edgar Kase, Sven Zaceki, Aarne Aderi, Naatan Haameri – fotoalbumeid. Olen lummatud nende fotokunstnike loomingust. Nende pildid on nii täiuslikud, haarates kõike kaunist meie ümbert.

/Järg lk 11./

„Iga inimene näeb maailma erinevalt ja see, mis minu jaoks on meeliülendav ja ilus, võib olla teise jaoks lääge, liiga romantiline või juba nauditud-nähtud, justkui kulunud vaade...”

/Algus lk 10./ Mulle meeldib vaadata teiste fotograafide – näiteks Fred Jüssi, Edgar Kase, Sven Zaceki, Aarne Aderi, Naatan Haameri – fotoalbumeid.

Olen endalt küsinud, et kas on üldse veel midagi, mis on neil kahe silma vahele jäänud? Kas mul on üldse mõtet oma fotoaparaati kotist välja võtta?

Olen lohutanud end mõttega, et tegelikult ma ju naudin ennekõike jalutuskäike loodusesse ja pilte teen ikka endale, mitte teistele. Samas tahaksin aga vahel nähtud ilu teistega jagada. Tean, et ilu on ju vaataja silmades ja alati ei suudeta minu nähtut tabada.

Vaatamata eeltoodud tõdemusele tahtsin end proovile panna ja saatsin omalt poolt 12 looduspiltili fotovõistlusele “Looduse Aasta Foto 2007”.

Sain korraldajatelt kutse fotovõistluse autasustamiseremooniale, mis toimus 15. aprillil Tallinna linnahallis.

Huvitav ja arendav kogemus

Linnahalli suures ja kõledas saalis kõlasid südameseminevad ja sügavamõttelised laulud Marko Matvere ja Astrid Böningi esituses. Fred Jüssi näitas oma eelmise sajandi kuuekümnendail aastail jäädvustatud nostalgilisi looduspilte ja rääkis, et tema ei ole oma fotosid kunagi ühelegi võistlusele saatnud, pole seda vajalikuks pidanud.

Peale väikest vaheaega algaski suurel ekraanil oodatud slaidiprogramm viiesajast parimast fotost. Pildikava elavdasid Sven Grünbergi süntesaatorist välja võlutud lumuvad loodushäälled.

Lootsin endamisi, et äkki ka minu sambaga päikeseloojang on nende väljavali- tute hulgas, aga kahjuks ei olnud... Olin veidi pettunud... Mõnda hinnatud fotot vaadates mõtlesin, et no kuidas see minu omast parem on? Kahjuks polnud seda kelleltki küsida. Lohutasin end jälle mõttega, et ilu on vaataja silmades.

Žürii esimehe Rein Marani jutust selgus, et neil oli ligi 5000 foto hulgas väga keeruline leida neid kõige-kõige paremaid, sest konkursil oli sel korral väga palju tõeliselt huvitavaid töid. Samas otsisid nad fotolt mingit sõnumit, ei piisanud ainult ilusast või põnevast võttest. Rein Marani sõnade kinnitajaks oli ka täiskasvanute vanuserühmas esikoha saanud tehismastikuga foto.

Võidufotod olid loomulikult võrratud! Kõiki neid on võimalik praegugi vaadata Looduse Omnibussi kodulehelt (vaata ka www.looduseonbibuss.ee).

Kui kõik autasud ehk Tantsivad Hunded jagatud olid, tulid mulle taas pähe kiuslikud mõtted selle kohta, et žüriis olid

NII MÄLESTUSI KUI TUNDEID:
Eve Toots oma teise näituse avamisel
Kõrvekülas. Foto: Hele Ellermaa

ainult mehed ja ka autasud said täiskasvanute vanuserühmas enamasti meessoos esindajad... Lohutasin end siiski mõttega, et poetess Viuu Härm, tuntud loodusefotograafid Urmas Tartes ja Aarne Ader ja paljud teisedki ei saanud autasusid. No mida mina, rumaluke, ootasin? Kuidas oleks minul üldse võimalik oma odava fotokaga ja väheste kogemustega võistelda nii kogenud ja tuntud pildistajatega?

See fotokonkurss oli siiski minu jaoks huvitav ja arendav kogemus. Nüüd tean, kui paljut on mul veel õppida. Samas leidis kinnitust mu ammune tõdemus, et iga inimene näeb maailma erinevalt ja see, mis minu jaoks on meeliülendav ja ilus, võib olla teise jaoks lääge, liiga romantiline või juba nauditud-nähtud, justkui kulunud vaade...

Lisan oma pika jutu juurde ka mõned fotod. Nende seas on üks vaade selle aasta Suure reede sünnikallist õhtutaevast, mida lõhestas justkui jumalik valguseviirg. Seda vaadates meenusid mulle Doris Kareva luuleread:

*Ära ütle, kui hommik on ududes,
et sa päikest enam ei oota.
Vaata ringi nii palju on ilusat ees,
tuleb uskuda ainult ja loota.*

*...püüa alati aimata pilvede all
sinist lapikest heledat taevast.*

Lähtel, 8.mai 2007.a.

Eve Toots,

Lähte raamatukogu juhataja

* Tuule Toodud mõttetera raamatust „Väike päike”, Pilgrim, 2004.

VÄIKSED POISID, SUUR RAAMAT:
Lähte lasteaia mudilased teevad tutvust põnevate raamatutega.

Isekeskis raamatuga

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu kuulutas 5. veebruarist kuni 5. aprillini 2007 välja fotokonkursi “Isekeskis raamatuga”. Selle eesmärgiks oli jäädvustada hetki, mille me veedame raamatuga.

Kui 21. märtsil käisid Lähte raamatukogus külas Lähte lasteaia Lepatriinude ja Mesimummide rühma mudilased ja uurisid põnevaid raamatuid, üritasin nendest ka pilte teha. See oli väga keeruline, sest lastepere sumises ja oli pidevas liikumises.

Mõned fotod mulle endale meeldisid, seepärast saatsin need ka konkursile „Isekeskis raamatuga”. Kahjuks ei leidnud minu fotod äramärkimist, kuid ma ei heida meelt, sest usun, et ka kogemused on väga tähtsad.

Rõõmu valmistab mulle aga see, et järjest rohkem pisikesi raamatusõpru on hakanud käima koos vanematega raamatukogus

Eve Toots

Teemakohast lisalugemist

*Ülevaade „Aasta parimad loodusfotod”: Maaleht, 19. aprill, 2007, Looduseleht, nr.1, lk 6-7.

*Fotovõistlust „Isekeskis raamatuga” kajastatakse Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu koduleheküljel
<http://www.oberphalen.lib.ee/pages/kroonika/fotokonkurss.php>

Raamat – jutukas kaaslane pikal teekonnal

Viimastel aastatel oleme teadvustanud kurva probleemi, et noorte lugemishuvi kahaneb

Elust enesest

Eestlased on raamatuhuviline rahvas. Viimastel aastatel on aga kurb teadvustada probleemi, et noorte lugemishuvi kahaneb. Seda kogu maailmas. Põhjusteks peetakse televisiooni, arvutite laia levikut.

Kahjuks aga väheneb ka nende lastevanemate hulk, kes oleksid oma lugemisharjumustega eeskujuks. Uusi raamatuid ostetakse vähem, paljudes kodudes on vaid mõned üksikud raamatud.

Seda enam langeb suurem vastutus laste lugemisharjumuste kujundamisel koolile – esmajoonel kirjandusõpetajale.

Riiklik õppekava näeb ette, et õpilane loeb igas kooliastmes 12 pikemat teost, st igas klassis vähemalt neli raamatut. Olen veendunud, et raamatute lugemine on harituks kujunemise vältimatu eeldus ja seega ei ole ma jätnud õpilastele ka võimalust lugemisest kõrvalehiilimiseks.

Olen mitu aastat esitanud miinimumnõude, et iga õpilane loeb õppeaasta jooksul läbi vähemalt 9 raamatut. Igal kevadel saavad õpilased enne suvevaheajale minekut kaasa soovitusliku lugemisvara nimekirja, kus on 15-20 teost, millest saavad õpilased 4-5 teost ise valida, 4 teost on aga nn kohustuslik lugemisvara. Need on

teosed, mida käsitleme põhjalikumalt kirjandustundides.

Üldjuhul on õpilased sellise nõudmise omaks võtnud. Üksikute õpilaste lugemisharjumuste süvendamiseks olen rakendanud tugiõppe vormi (st 2 korda nädala toimuvad lugemistunnid neile, kes mingil põhjusel ei saa või ei suuda kodus lugeda, ja neile, kellel on veel tekstimõistmisega raskusi).

Meie koolis õpib 125 õpilast, neist 44 õpib III kooliastmes. Küsitlesin 7.-9. klassi õpilasi 2007. a aprillis. Vastajaid oli 39.

Eesmärgi püstitasin mitu:

*teada saada, kui sageli ja kui palju meie kooli õpilased raamatuid loevad,

*millised on nende lugemiseelistused,

*kuidas nad suhtuvad nn kohustuslikku kirjandusse,

*kuidas ollakse rahul senitoimunud kirjandustundidega, mida annaks muuta.

Kokkuvõte

Meie kooli III kooliastme õpilastest 80% loeb raamatuid vähemalt kaks korda kuus (neist 25% iga päev). 8% õpilastel puudub lugemishuvi ja/või piisav lugemisoskus. Sama suur hulk õpilasi väidavad end lugevat raamatuid ainult hea hinde pärast. 50% õpilastest loevad rohkem kui õpetaja nõuab.

Ootuspäraselt eelistavad õpilased lugeda realistlikke teoseid oma eakaaslastest, põnevus- ja seiklusjutte. Meeldiv on määrgata ka huvi ajalooliste teoste ja reisi- kirjade vastu.

Õpilastele pole sugugi nii vastumeelne nn kohustuslik kirjandus, mille üle on polemiseeritud nii ajakirjanduses kui lastevanemate koosolekutel. Õpilaste poolt koostatud lemmikraamatute esikümnes on enamuses kohustuslikud teosed.

Teosed, mida nimetati „mittemeeldivaks“, vajavad edaspidi õpetajapoolset paremat eelhäälestust ja käsitlemise meetodite mitmekesistamist.

Õpilaste soovitatud teosed lisan 2007/2008. õa soovitusliku kirjanduse nimekirja.

Tagasiside õpetaja tööle oli positiivne. Ettepanekuid tundide ja meetodite mitmekesistamiseks püüan arvesse võtta võimaluste piires.

Rohkem tuleb edaspidi teha tööd Tartu valla ja Tartu linnaraamatukogu tutvustamisega.

Neile üksikutele, kel aga puudub lugemishuvi, peab pöörama senisest suuremat tähelepanu, et ka nemad hakkaks mõistma lugemise väärtust ja mõnu.

Esta Salmistu – Vaas,

Kõrveküla põhikooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Raamatute lugemine on harituks kujunemise vältimatu eeldus?!?

Kokkuvõte

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Esta Salmistu-Vaasi poolt korraldatud küsitlusele vastas 39 Kõrveküla kooli seitsmenda kuni üheksanda klassi õpilast.

Kui sageli loed ilukirjanduslikke teoseid?

Ilukirjanduslikke teoseid loeb:

- *iga päev (8 õpilast);
- *paar korda nädalas (8);
- *kord nädalas (8);
- *kaks korda kuus (7);
- *kord kuus (8);
- *kord aastas (0);
- *ei loe üldse (0).

Siin jagunesid vastused võrdselt. On õpilasi, kellele raamatulugemine on iga-päevane tegevus; on õpilasi, kes loevad harvem, kuid kord kuus vähemalt võtavad teose kätte ja loevad selle kohe läbi. Viimastel aastatel oleme teadvustanud kurva probleemi, et noorte lugemishuvi kahaneb

matimainitud on sellised, kes loevad vaid kohustuslikku-soovituslikku lugemisvara.

Mitu raamatut oled lugenud viimase 12 kuu jooksul?

Sellele küsimusele täpse vastuse andmisega jäid paljud hätta, sest ei suudetud meenutada kõiki teoseid. Nii on need arvud ligikaudsed:

*1-5 raamatut on lugenud 5 õpilast;

*9-12 raamatut 15 õpilast;

*üle 12 raamatut 19 õpilast, neist 7 üle 30 teose; paar õpilast tunnistas, et nad loevad keskmiselt nädalas ühe raamatu.

Arvud näitavad, et 8% õpilastest ei suuda või ei taha lugeda ilukirjanduslikke teoseid. Neil õpilastel on ka raskusi teksti arusaamisega, esineb kontsentratsioonihäireid, puuduvad vajalikud tingimused vaikseks lugemiseks.

Rõõm on tõdeda, et 50% õpilastest loeb raamatuid rohkem, kui seda kohustab kool-õpetaja-õppekava.

Miks loed kohustuslikku kirjandust?

Kohustuslikku kirjandust loed ainult sellepärast, et seda on vaja:

- *iseenda arendamiseks (24 vastajat);
- *hea hinde saamiseks (24);
- *et mitte jääda suvetööle (16);
- *õpetaja meeleheaks (4);
- *ema-isa meeleheaks (3);
- *uute teadmiste saamiseks (20);
- *elamuste saamiseks (16);
- *raha saamiseks (vanemad maksavad iga loetud raamatu eest) (0).

Kõik vastajad märkisid mitu varianti. Täiesti ootuspärane, et häid hindeid tahavad enamus. Samas märgiti aga ka, et raamatud pakuvad elamusi ja uusi teadmisi jm.

Kurb on aga tõdeda, et 7 vastajat loevad kohustuslikku kirjandust ainult hea hinde saamiseks (et mitte jääda suvetööle).

Küsitluse tulemused ka lehekülgedel 13 ja 20.

Raamatute lugemine on harituks kujunemise vältimatu eeldus?!?

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Esta Salmistu-Vaasi poolt korraldatud küsitlusele vastas 39 Kõrveküla kooli seitsmenda kuni üheksanda klassi õpilast. Küsitluse kokkuvõte Meie Lehe lehekülgedel 12, 13 ja 20.

Kust leiad vajaliku teose?

Vajaliku teose leiad Sa:

- *kooli raamatukogust (34 õpilast);
- *valla raamatukogust (17);
- *Tartu linnaraamatukogust (13);
- *kodust (17);
- *õpetaja käest (8);
- *sõprade käest (15);
- *sugulaste käest (7).

Selle küsimuse vastused andsid märku puudustest õpilaste suunamises vajaliku raamatu leidmiseks. Selgub, et 5 õpilast ei kasuta kooli raamatukogu. Ka Tartu linnaraamatukogu ja kohaliku valla raamatukogu kasutamist peab lähitulevikus propageerima (õppe-ekskursioonid!).

Milliseid raamatuid meelsamini loed?

Sellele küsimusele antud vastused olid osalt ootuspärased. Selles vanuseastmes eelistatakse lugeda oma eakaaslastest, elust, mis neile tuttav. Üllatav oli suur huvi ulme- ja kriminaalkirjanduse vastu.

Leige huvi näidendite lugemise suhtes pole siiski päris objektiivne. Ilmselt pidasid vastajad silmas üksi, omaette lugemist. Samas tean, et tunnis loetakse heameelega näidendeid koos. Eks näidendid olegi ju lugemiseks dialoogis.

Siin on järjestatud vastusevariandid eelistuste järgi:

- *lugusid oma eakaaslastest, koolielust (26 vastajat);
- *kriminaalromaane, -jutte (24);
- *seiklusjutte (22);
- *ulmejutte (19);
- *lugusid võluritest, maagilistest tegelastest, haldjatest jne (15);
- *armastusjutte, -romaane (8);
- *lugusid kaugetest aegadest (ajaloolised teosed) (7);
- *lugusid kaugetest maadest (reisikirju jm) (6);
- *lugusid loomadest (6);
- *muinasjutte (6);
- *luuletusi (3);
- *näidendeid (2);
- *novelle (2);
- *eeposi (1);
- *muistendeid (1);
- *ballaade, valme (0).

Õpilastel oli võimalus lisada antud valikusse veel oma eelistusi. Kurb oli lugeda üht vastust, kus nimetati lugemiseelusteks koomikseid (!).

Milleks on vaja raamatuid?

Märgi, milliste väidetega nõustud.

Raamatuid on meile vaja, sest nad:

- *arendavad meie mõtlemist (30);
- *aitavad parandada meie õigekirjaoskust (26);
- *annavad meile uusi teadmisi (29);
- *muudavad meie suhtumisi lähedastesse (6);
- *paneavad mõtlema, arutlema elu kestvuse üle (12);
- *jagavad meile teiste inimeste arvamusi, vahel ka hingeelu (15);
- *raamatuid pole üldse vaja, kõik vajaliku saame Internetist ja sõpradelt (0).

Selle küsimuse vastuse variante oleks võinud olla ka 2 (kas raamatuid on vaja või mitte). Tore, et mitte ükski õpilane ei märkinud, et raamatuid pole üldse vaja.

Koosta raamatute TOP-10

Koosta oma põhikoolis loetud raamatute TOP-10 (kohustusliku-soovitusliku kirjanduse põhjal). Abiks on Selle lisas esitatud nimekiri mõningatest teostest. Püüa oma lemmikud järjestada.

Õpilastel oli kasutada kirjanduse nimekiri, kus oli 54 teost. Toogem ära teosed, mis said enim õpilaste poolt ära märgitud:

1. Parijõgi, J. „Teraspoiss“ (23);
2. Vallik, A. „Kuidas elad, Ann?“ (22);
3. Molnar, F. „Pal-täna poisid“ (18);
4. Lindgren, A. „Meisterdetektiiv Blomkvist“ (16);
5. Nõu, H. „Pea suu“ (15);
6. Twain, M. „Tom Sawyer“ (15);
7. Bornhöhe, E. „Tasuja“ (15);
8. Rowling, J.K. „Harry Potter ja Tarkade kivi“ (14);
9. Kivirähk, A. „Rehepapp“ (13);
10. Krüss, J. „Tim Thaler ehk müüdnud naer“ (12);
11. Lindgren, A. „Hulkur Rasmus“ (11);
12. Rannamaa, S. „Kadri“ (12);
13. Luts, O. „Kevade“ (10);
14. Tolkien, J.R. „Kääbik“ (9);
15. Pervik, A. „Kallis härra Q“ (9);
16. Bornhöhe, E. „Vürst Gabriel ehk Piri-ta kloostri viimsed päevad“ (9);
17. Kippel, E. „Meelis“ (9);
18. Kitzberg, A. „Libahunt“ (8);
19. Tuulik, J. „Vares“ (7);
20. Olsson, S.; Jacobsson, A. „Berti päevik“ (7);
21. Koidula, L. „Säärane mulk“ (6);
22. Hemingway, E. „Vanamees ja meri“ (6);
23. Vilde, E. „Pisuhänd“ (5);
24. Lindgren, A. „Röövlitütar Ronja“ (5).

Üsna kindlalt võib väita, et nii „Rehepapp“ kui „Vanamees ja meri“ saanuks veel rohkem hääli, kui oleks käesoleva

küsitluse ajaks neid raamatuid rohkem jõutud lugeda (8. klassil on just esimene teos lugemisel). Meeldiv, ehkki pisut üllatav on 9. klassis käsitletavate teoste nimetamine lemmikraamatute hulka (nr 18, 21, 22).

Lisaks sellele nimekirjale võiks siin veel üles lugeda teosed, mida õpilased märkisid oma lemmikuks nr 1: Tammisaare, A. „Kõrboja peremees“ (2); Kivikas, A. „Nimed marmortahvil“ (1); Lindgren, A. „Vennad Lõvisüdamed“ (1); Lindgren, A. „Vahtramäe Emil“ (1); Verne, J. „20 000 lööd vee all“ (1).

Oodatult oli populaarseim A. Valliku „Kuidas elad, Ann?“, mida nimetati esimesena seitsmel korral. Oma roll võib siin olla ka sellel, et käesoleval aastal oli 7.-9. klassi õpilastel võimalus näha Rakvere teatri samanimelist etendust.

Rõõmustav on see, et ainult 7 soovitusliku-kohustusliku kirjanduse nimekirjas olnud teost ei saanud õpilaste poolt märgitud: Vilde, E. „Mahtra sõda“, Carroll, L. „Alice imedemaal“, Preussler, O. „Krabat“, Kipling, R. „Mowgli“, Lagelöf, S. „Nils Holgerssoni imeline teekond läbi Rootsi“, Pratchett, T. „Võlukunsti värv“, Golding, W. „Kärbeste jumal“.

Ilmselt polnud need teosed kas õpilaste lugemislauale jõudnud või siis ei mahtunud lemmikute hulka.

Millised raamatud ei meeldi?

Loetle 5 raamatut, mis Selle üldse ei meeldinud ja/või ei saanud Sa loetust aru.

Siia nn musta nimekirja sattusid samad teosed, mis oli ka lemmikute mainitud.

Rõõmustav oli see, et paljud õpilased jätsid üldse sellele küsimusele vastamata. Mitmed lisasid vaid, et polegi halbu raamatuid, või selliseid, mis üldse ei meeldiks.

Mõned enammainitud: Raud, E. „Kalevipoeg“ (6 vastajat), Kippel, E. „Meelis“ (6), Bornhöhe, E. „Tasuja“ (4), Faehlmann, Fr. R. „Müütilised muistendid“.

Üks päev raamatutegelasena?

Kui Sa saaksid üheks päevaks muutuda raamatukangelaseks ja teose sündmusesse minna, siis kelleks ja miks? Teeksid sa midagi teistmoodi?

Siin nimetati tegelasi raamatutest „Rehepapp“, „Mängult on päriselt“, „Kuidas elad, Ann?“, „Palun päästke Jessi“, „Pipi Pikksukk“, „Klatšimoorid“, „Tom Sawyer“, „Nimed marmortahvil“, „Pal-täna poisid“, Harry Potteri raamatud. Unistati osaleda tegelastena neis seiklustes, ettevõtmistes.

Oli ka vastuseid, milles eelistati jääda iseendaks.

Lugemiselamuste jahil Internetis

Mida raamatukoguhoidja vajab – kas raamatututvustust või tõsist tõlgendust?

See teema oli arutlusel 25. aprillil toimunud Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu komplekteerimise töörühma koosolekul. Arendaksin mõtet edasi, et raamatukoguhoidja vajab nii ühte kui teist, aga kolmandaks ka nn lihtsa lugeja arvamust.

Silmaring

Tartu linnaraamatukogu töötaja Tiina Sulg jagab häid soovitusi ja konkreetseid viiteid, kuidas tabada otsustat Internetiavarusest nii raamatute ja kirjanike kohta käivat infot kui lugemiselamusi kajastavaid arvamusalvaid.

Infoküllased koduleheküljed ja e-pood

Raamatututvustusi pakuvad eelkõige kirjastused (näiteks www.varrak.ee, www.pegasus.ee, www.elmatar.ee/elmatar, www.draakonkuu.com, www.ilmamaa.ee, www.mlraamat.ee, www.tpn.ee) – seda küll üsna erinevas mahu ja kvaliteedis, kuid tundub, et kirjastajad peavad siiski oluliseks oma teostele mõne sõna kaasa öelda.

Raamatututvustusi koondavad Interneti raamatupoed (näiteks www.raamatukoi.ee, www.apollo.ee, www.rahvaraamat.ee). Tõlgendusi leiab ajalehtede artiklitest (näiteks www.sirp.ee, www.postimees.ee, www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.keskus.ee), heaks abimeheks on siinjuures otsimootorid ja ISE andmebaas. Ajakirjade, iseäranis kultuuriajakirjade, tekste on endiselt Internetis vähe leida, mõneti rohkem on end avanud ajakiri „Värske Rõhk” (www.v2rsker6hk.ee), aga aeg-ajalt tasuks silm peal hoida ka Interneti-ajakirjadel (näiteks www.kirikiri.ee, www.kriteerium.ee, www.algernon.ee).

Lugejate arvamused kirjandusest ja kirjanikest

Kui lugeja arvamusest rääkida, siis tundub, et kõige häälekamad on Internetis ulmefännid. Oma elamuste peegeldamiseks on loodud mitmeid foorumeid (näiteks Eesti Eragoni fännide klubi www.eefk.eliit.com, Eesti Harry Potteri fännide klubi www.ehpfk.forumsplace.com, Fantaasiakirjanduse ümarlaud www.fantaasia.planet.ee/SoM, Eesti Tolkieni Seltsi foorum www.foorum.keskmaa.ee, Tolkieni Sõrmuste Isanda austajate foorum www.green.dragon.ee). Peale fännatavate raamatute või autorite võetakse kõne alla ka teisi teoseid, peamiselt küll ulmežanri kuuluvaid, aga ka muid.

Oma raamatute üle arutlemise nurk on paljudel üld- või erifoorumitel (näiteks Eesti rollimängijate foorum www.dragon.ee/foorum, Chou – kunstifoorum suurtele ja väikestele www.chou.pri.ee/foorum, Delfi noortefoorum www.noortekas.delfi.ee/foorum/ ja www.noortekas.delfi.ee/foorum/index.php?f=90, Delfi naistefoorum www.woman.delfi.ee/foorum/list.php?f=8, ulmefilmidele keskendunud foorum www.ulmefoorum.pri.ee/foorum, Planet Foorumites kirjanduse alalõik <http://forum.planet.ee/forumdisplay.php?s=3dacdfaeb1f40d034d482633aa4067fe&forumid=39&s=>).

Nende järgi on inimeste lugemus vägagi eripalgeline ja žanrirohke.

Foorumites leiavad kajastamist eelkõige pikad ja põhjalikud arutelud sügavat imetlust pälvinud teoste üle, lühikesed, ent tugevad emotsioonid (mõnelauselisest kokkuvõttest rõõgatuseni Vinge! või Saast!) ning infovahetus. Pilt on piisavalt kirju, kuid annab päris hea ülevaate erinevatest lemmikraamatutest.

Ulmekirjanduse baas <http://193.40.240.76/sfbooks/on> vast kõige põhjalikum lugemiselamuste koondaja sisaldades üle

28300 arvamuse. Ulmefirjanduse Baasis ehk eesti ulmelugejate arvamuste arhiivis on hinnanguid ja arvustusi eri keeltes loetud ulmefirjanduse kohta. Baasi kirjutamise õiguse saab soovi korral igaüks, tuleb vaid eelnevalt registreeruda. Baasis orienteerumise hõlbustamiseks on olemas autorite tähestikuline register, lisaks otsivõimalused autori, pealkirja või arvustuses esineva sõna kaudu. Võimalik on leida ka infot arvustajate kohta. Kuna ma arvan, et mitte just väga paljud raamatukoguhoidjad ei hoia end kursis ulmežanris toimuvaga, siis raamatukoguhoidjale on baas hea abimees komplekteerimisel, kuna baas genereerib ka edetabeleid ja võimaldab leida keskmist hinnet. Kui ikka teose hinne on keskmiselt 1,2, siis vist ei ole väga mõtet seda raamatut raamatukokku muretseda, kui aga 4,2, siis eeldatavalt on sellel tänuilike lugejaid. Arvustusi on baasis erisuguseid – paarist lausest korralike ülevaadeteni. Lisaks põhjalikule arvamuste kogumisele toimib baas küllalt hästi ka bibliograafiliste andmete ning internetiviidete pakkujana.

Raamatukogurahvale on kindlasti tuttavad Eesti Rahvusraamatukogu koduleheküljel asuvad Maire Liivametsa lugemised (www.nlib.ee/38134), kus kõne all on eelkõige eesti algupärandid. Raamatukoguhoidjale on need huvipakkuvad ka seepoolest, lisaks ülevaatele raamatuist saab siit ka vihjeid, et kellele see raamat võiks meeldida. Tähelepanu väärib ka raamatupood Minu Raamat (www.raamat.ee), kus on olemas raamatuarvustuste leheküljed, mis ei täiene küll kuigi pidevalt, kuid sisaldab päris häid lugemisrõõmust kantud artikleid.

Üha arenevas blogimaailmas on mitmed blogipidajad muuhulgas pajatamas ka oma suhetest raamatutega. Ainult lugemiselamusi kajastavaid blogisid pole ma eriti palju kohanud, üks hea näide on erinevate kirjutajate arvamusi koondav www.lugemine.blogspot.com üldpealkirjaga „Kohustuslikult vabatahtlik kirjandus. Kirjalikult kirjandusest, kirjanikest ja kirjutistest” ja teine ühemeheprojekt www.nuxxbooks.blogspot.com oma žanrilise ja keelelise mitmekesisusega ning isikupäraste arvamusalvustega.

Tartu raamatukoguhoidjate lugemiselamused

Kõiki eelnenuid vaadeldes ja analüüsides on ka Tartu Linna raamatukogus otsitud võimalusi raamatukoguhoidja lugemiselamuste kajastamiseks. Tõuke selleks andis mullu sügisest raamatukogu töötajatele antud õigus võtta endale aega enesetäienduseks (võimaluse korral kuni 6 tundi nädalas). Enesetäienduse aeg hõlmab endas aega nii erialaseks täiendamiseks, üritustenaütuste ettevalmistamiseks kui ka raamatute lugemiseks.

Raamatukoguhoidjad loevad ju muidu ka, aga tööajal loetu kohta võiksid kolleegid rohkem ja laiemalt aimu saada. Lehekülje vorm ja ülesehituslik idee on veel arendamisjärgus, aga algus on tehtud ning praegu asub see blogivormis www.luts.ee/test/index.php?option=com_mamblog&Itemid=312 sisaldades 9 inimese arvamust 30 raamatu kohta. Arvustusi on kolmest lausest (kokkulepitud miinimum) põhjalike artikliteni ja nii mõneski on püütud lisaks raamatu analüüsile ja elamuse kirjeldamisele leida ka raamatule sobivat lugejat. Tähelepanu ja kasutust on see leheküljed juba pälvinud. Selle tõenduseks on üks tore seik: nimelt leidis üks Tartu väikekirjastus sealt üles Linda Jahilo artikli Daniel Kehlmanni viimasest romaanist „Maailma mõõtmine” („Die Vermessung der Welt”) ning sellest innustununa asub raamatut eesti keeles välja andma. /Järg lk 15./

„Ootad kevadet ja siis ta jälle tuleb...”

Tõnu Õnnepalu luuletuses kangastub Juhan Liivi ja Liisa Goldingu armastuslugu?

Traditsioon

*Ootad kevadet ja siis ta jälle tuleb,
ava selles aastas, tühjem koht,
suured helbed õhus, linnusuled,
mustast rõõmust laulab valge toht.*

Tõnu Õnnepalu

Kui Tõnu Õnnepalu oma juhanliivilikku võiduluuletust 30. aprillil 2007 Alatskivi kooli saalis luges, keerlesidki akna taga just sellised suured lumerätsakad. See oli olnud ainus luuletus, mille kirjanik 2006. aastal kirjutas – samuti aprillis.

Õnnepalu oskas värsse esitada eriti lummuvalt – mitte iga laureaat pole olnud nõus oma töid ise ette kandma.

Ei mäletagi, et viimasel jürikuu päeval oleks varem talveilma olnud.

Ainulaadne auhinnapäev Alatskivil

Meie koolile oli seekordne auhinnaluuletus eriline seetõttu, et varem pole meie esitatu läbi läinud. Alati oskavad Tartu targad mehed oma valikuid paremini põhjendada ja (arvestamata statuuti!) sageli kogu nominendi loomingut analüüsides

ikkagi näha tervikut ja mitte seda ühte ja ainust luuletust.

Ometi on ju maailmakirjandusest teada, et vahel polegi tuntuseks rohkem tarvis kui ühte lühivormi. Õnnepalu luuletusele lisas võrtsi see, et meie kirjandusõpetajal kangustus selles nukras ja vullises kevadeluuletuses Liisa Goldingu ja Juhan Liivi armastuslugu. Miks see ei võikski nii olla?

Ainulaadne oli 29. luulepäev seetõttu, et kohale tuli enamus nominente – Leelo Tungal, Maarja Kangro, Timo Maran ja Kalju Kruusa. Kõik nad jagasid oma muljeid ja kokkupuuteid Alatskiviga.

Liivi muuseum oli sellel aastal korraldanud mõnegi asja teisiti kui varem. Traditsioonilise tordisõõmise kõrval pakuti rehetares sellist suupoolist, mis kuulub kokaraamatus rubriiki „eesti talurahva vanem toit“ – see oli tõeliselt maitsev ja meeldejääv.

Sama põnev oli ka „lavakate“, näiden-dilugemine. Ei dekoratsioone ega näitlemist, liikumiski mitte, aga ometi hakkas nii mõnigi tulevane talent vaatajatele kohe silma. Ette kanti Eeva Pargi kultuurilooline lugu Vildest ja Liivist.

Pean oluliseks rõhutada, et ehe ja vahe-tu osalemine on see „päris“ – seetõttu loo-

dan, et 30. Liivi päeval on rohkem osale-jaid ka meie kolleegide seast.

Aitäh, pealinn!

Eriline tõrvatilkki on seoses tänavuse luulepreemiaga olemas – ligi paar nädalat peale üritus otsustas Eesti Päevaleht seda sündmust väikses nupukeses kajastada. Kirjutati aga kahe aasta tagusest Liivi luulepreemia laureaadist ja muust sellega seonduvast. Aitäh, pealinn!

Luuletusest sündis laul

Et mitte tõrvatilgaga lõpetada, siis mai algul oli minu jaoks toredaks liivilikku vaimu kandvaks jätkuürituseks uuenenud Athena saalis toimunud „laulvate kirjanike“ kontsert. Seal kandis Lauri Sommer viisistatult ette Õnnepalu „Ootad kevadet ja siis ta jälle tuleb“.

Anne Freienthal,

Alatskivi raamatukogu juhataja

„Laulvate kirjanike“ plaadil leidub ka Tõnu Õnnepalu juhanliivilik luuletus, mille on viisistanud Lauri Sommer.

Akustilise kitarri saatel hingestatult esitatud pala kannab pealkirja „Lõpetuse ingel“.

Luunja vallavalitsuse hoolivus võiks olla nakkav?

Tähelepanuavaldus

Luunja vallalehe „Kodu Uudised“ oktoobrinumbris ilmub reeglina märke selle kohta, kuidas „on kujunenud heaks tavaks, et oktoobrikuu esimesel nädalal üllatab Luunja vallavalitsus kohalikke kultuuri- ja haridustöötajaid erilise vastuvõtuga, tähistamaks 5. oktoobril peetavat õpetajate päeva.“

Tänavu kohtus Luunja vallavalitsus oma õpetajate, kultuuritöötajate ja raamatukoguhoidjatega Ülenurme Põllumajandusmuuseumis. Kui kokkukutsutud olid saanud lahkete giidide toel põhjaliku ülevaate muuseumi töödest-tegemistest ja huvitavatest püsinäitustest, ootas neid häärberi saalis pidulik lõunalaud.

Mullu üllatati Luunja valla kooli- ja kultuuriinimesi ringkäiguga Raadi mõisas ja ülipiduliku lõunalauga uue Raadi hotelli restoranis.

Meeleolukate kokkusaamiste juurde kuuluvad mõistagi tunnustussõnad vallavanem Aare Songelt.

Luunja valla tegevus oma kultuuri- ja haridusnimeste hingejõu turgutamisel väärib eeskujuandvana esile tõstmist, kuid selles valdkonnas leiab kindlasti häid kogemusi ja toredaid tavasid ka teistest Tartumaa omavalitsustest. Meie Leht vahendab rõõmuga infot sellest, kuidas valdades – linnades kultuurikandjatest hoolitatakse.

Toivo Ärtis

Viiteid meeldivaks, seiklusrikkaks ja inforohkeks surfamiseks Internetiavaruses

/Algus lk 14./ Viiteid sai palju – kust alata? Minu soovitus on alustada Tartu Linnaraamatukogu lehelt (www.luts.ee) valides vasakpoolsest menüüst „Lugemiseks“ ja saada lisaks lugemiselamustele viiteid ka:

*romaanivõistlustele: (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=view&id=379&Itemid=268);

*kirjanduskohvikule (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=view&id=397&Itemid=271);

*eesti kirjanduspreemiatele (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=view&id=417&Itemid=258);

*nädala autorile (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=category§ionid=1&id=74&Itemid=166);

*lastekirjanduse soovitudele (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=view&id=665&Itemid=323);

*lastekirjanduse päeva ettekannetele (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=category§ionid=9&id=);

*Tiina Tariku artiklile ajaviitekirjandusest (www.luts.ee/test/index.php?option=com_content&task=view&id=666&Itemid=322).

Ma loodan, et eelnenud aadresside rägastikust leiab igaüks endale sobivat, huvitavat ja kasulikku.

Meeldivat, seiklusrikast ja inforohket surfamist soovides, **Tiina Sulg** Tartu linnaraamatukogust

Väliseesti raamatute uus elu tartlaste lugemislaua

Tartu keskraamatukogu püüab luua võimalikult täielikku väliseesti raamatute kogu

Koostöö

Tiina Tarik:

Ühel 1988. aasta suvehommikul tuli raamatukoguhoidja Hille Aaloe tööle rõõmsa küsimusega, kas raamatukogu tahaks saada väliseesti kirjandust.

Hille Aaloe tädil, teenekal folkloristil Hella Keemal oli olnud pidev kirjavahetus sõja järel Rootsis elanud keeleteaduse professori Valter Tauliga. Valter Tauli suri 1986. aastal ning tema kasupoeg, polilooiadoktor Rein Marandi pöördus Hella Keema poole sooviga kinkida kasu-isa raamatukogu Eestisse. Muidugi vastasime kohe jaatavalt.

Kõik sai alguse kingitustest

Rein Marandi kinkiski oma kasuisa suurest raamatukogust meile ilukirjandust ja mälestusraamatud. Lisaks annetati meile veidi raamatuid ka Soomest. Nõnda sai aluse Tartu Linnaraamatukogu väliseesti kirjanduse kogu. Ühtlasi oli see esimene koju laenutatav ja seega kõigile lugejatele kättesaadav väliseesti kirjanduse kogu Eesti rahvaraamatukogudes.

Dr Marandi kingitus – 437 raamatut ja peaaegu täiskomplekt ajakirja Mana – pani meie kogule ka väga hea sisulise aluse. Nimelt sisaldas see enamikku Eesti Kirjanike Kooperatiivi proosateostest, esinduslikku luulekogude valikut ning hulgaliselt heatasemelisi mälestusraamatuid. Nii saime soodsalt lähtepositsioonilt “turule” minna ja pakkuda kohe lugejatele head valikut väliseesti kirjandusest.

Põhimõtted, mille alusel kogu korraldada, võtsime vastu mõttetalgutel. Otsustasime, et väliseesti kirjanduse kinkekogu on meie raamatukogus omaette kollektsioon ja saab seepärast oma inventariraamatu, kuhu pannakse kirja ka kinkija nimi. Kui aga on tegemist Eesti raamatukogudega ümberjaotamise teel saadud raamatutega, siis läheb kirja vahendava raamatukogu nimetus. Samuti otsustasime, et nende raamatute raamatukogulik vormistamine, hoidmine ja lugejatele laenutamine hakkab toimuma omaette osakonnas: nii jõuab raamat kiiremini lugejateni ning raamatukoguhoidja saab keskenduda kirjanduse tundmaõppimisele ja kogu täiendamisele. Ühes kohas asuvast materjalist on kergem ka ülevaadet saada. Ühisesse fondi liidetuna lahustuks see ning ka raamatute säilimisega poleks lugu kiita.

Väliseesti kirjanduse kojulaenutamine algas 1988. a. novembris. Algul teeninda-

sime lugejaid kahel päeval nädalas, sest raamatuid oli veel vähe ning pikem lahtiolekuaeg toonuks kaasa palju äraütlist ja pikki lugemisjärjekordi.

Nüüdseks on kogu lugejate käsutuses raamatukogu lahtiolekuaegadel: esmaspäevast reedeni kl 9-20 ning laupäeviti kl 10-16. Osakonnas töötab neli inimest: Milvi Sihv, Kaja Kleimann, Tiina Tarik ja osakonna rajaja Elle Tarik.

Rahvaraamatukogus on kojulaenus kõige tähtsam

Alguses oli meil kõhklusi, kas söandame kõiki raamatuid koju laenutada, eriti kui on tegu ainueksplariga. Kuid juba esimese laenutusküla järel tõdesime, et otsus oli õige – rahvaraamatukogus on kojulaenus kõige tähtsam. Risk jääb muidugi alati, kuid lugemissaalis sirvimine ei võimalda raamatusse süvenemist ja kammitseb teose vastuvõttu (iseäranis ilukirjanduse puhul). Nõnda oleme algusest peale kõiki väliseesti raamatuid koju laenutanud ega ole pidanud seda kahetsema. Lugejad on olnud hoolikad, kaotsi on läinud üsna vähe raamatuid. Südame tegi soojaks, kui 1991. a Moskva augustiputši ajal pakkus üks meie lugeja raamatutele igaks juhuks oma kodu varjupaika.

Osakonna lugejaskond ei erine oluliselt üldisest raamatukogu lugejate koosseisust. Kõige kiiremini jõudsid meieni need lugejad, kel oli eelteadmisi piiritaguse eestikeelse kirjanduse olemasolust – haritud ja isepäised inimesed, keda sügavalt solvas, et nad ei tohtinud lugeda aastakümneid erihoidudes peetud raamatuid. Väga palju on meie lugejate hulgas olnud eakaid mehi, kes on läbi teinud Saksa sõjaväe, laagriõudused ja hilisemad repressioonid. Vanuigi said nad lõpuks lugeda tõetruid kirjeldusi enda ja eakaaslaste elukäigust. Kuid nii mõnelgi on lugemisyrg pooleli jäänud... Vabanemine jäi kümmekond aastat hiljaks: palju raamatuid on pagulaste uute põlvkondade käest prügimäele läinud, palju potentsiaalseid lugejaid Eestis manalasse varisenud.

Eesmärgiks täielik kogu

Algusest peale on meil olnud sihiks saada kokku võimalikult täielik väliseesti trükiste kogu ja senini on meid saatnud õnn. Anne Valmase “Eestlaste kirjastustegevus välismaal 1944-2000” andmetel on paguluses ilmunud u 4000 nimetust eestikeelseid trükiseid. Sellest on meil esindatud u 3500 nimetust, nii et tööpõldu jätkub. Puudu on põhisas 1940. ja 1950. aastatel Saksamaal ilmunud tarberaama-

tuid ja õpikuid ning pagulasautorite oma-kirjastuslikke väljaandeid. Seepärast oleme koostanud puuduvate trükiste soovinimekirju ning saatnud neid välismaile ja suurematele Eesti raamatukogudele. Ja ikka oleme leidnud häid inimesi, kes on meie palveid kuulda võtnud, hoolimata kulust ja tülist, mida raamatute Eestisse saatmine põhjustab.

Läbi aegade on meile raamatuid ja ajakirjandust saatnud üle 70 asutuse-organisatsiooni ning ligi 200 üksikisikut. Suuri ja sisult väga olulisi annetusi on teinud või vahendanud Rein Marandi, Harald Keiland, Mai Raud-Pähn, Leili Laanemets, Elmar Ojaste, Valev Uibopuu, Helga ja Enn Nõu Rootsist, Pirjo Hakuni Soomest, Liis Dillie-Lindre Belgiast, Ene Runge, Maret Truuvert, Endel Aruja, Hannes Oja, Innar Teose Kanadast, Evy Laamann-Kalbus, Maria Pedak-Kari, Hellar Grabbi, Raul Pettai, Bruno Laan, Jüri Viiraja, Elmar Järvesoo USA-st, Valdemar Vilder ja Ilmar Mägraken Aust-raaliast ning paljud-paljud teised head inimesed. Oma teoseid on kinkinud paljud kirjanikud (Salme Raatma, Helmi Rajamaa, Arvo Mägi, Ilmar Jaks, Elmar Pettai jt). Sadu kaste eesti- ja võõrkeelset kirjandust on Tartusse läkitanud Toronto Tartu Instituudi Bibliograafia Klubi, Montreali EELK Jaani Kogudus, Los Angelese Eesti Kogudus, Eesti Arhiiv Ühendriikides, Tartlaste Selts Kanadas. Ka Eesti raamatukogudega on olnud tihedad sidemed. Rohkesti on meile raamatuid vahendanud Eesti Hoiuraamatukogu, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu, Eesti Rahvusraamatukogu, Tartu Ülikooli Raamatukogu, Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu. Siinkohal suur ja südamlük tänu kõikidele, kes on meid aidanud ja toetanud!

Tegevust alustas väliseesti ja vanema raamatu osakond

Algusaegade 500 raamatu juurest oleme jõudsasti edenenud. 1. jaanuari 2004. a seisuga oli vastelt 15. aastapäeva tähistanud väliseesti kirjanduse osakonnas 19 500 raamatut ning rohkesti pagulasajalehtede ja -ajakirjade komplekte. 2004 oligi murdeaasta: kui aastataguse veeõnnetuse tagajärjel linnaraamatukogus tehtud suurremont jõudis lõpule, saime endile uued nägusad ruumid III korrusel, tehnikakirjanduse osakonna kõrval. Samaaegselt liideti meie koguga ka enne 1945. aastat väljaantud eestikeelsed trükised kõigi osakondade kogudest ning nõnda sündis veebruaris 2004 raamatukogu väliseesti ja vanema raamatu osakond. /Järg lk 17./

Raamatupeoks loodi ohtralt häid luuletusi ja pilte

Tänavusel lasteraamatupäeval ammutati ainekult laste lemmiku Leelo Tungla loomingust

Teorõõm

Kersti Ernits:

Sellel aastal toimus Tartumaa lasteraamatupäev Ülenurmes.

Traditsiooniks saanud üritus toimus kuuekord, oli pühendatud poetess Leelo Tunglale ja kandis pealkirja "Luuletamine on sõnade mäng".

Veebruaris ja märtsis oli Tartumaa kõikide koolide lastel võimalus joonistada ja luuletada ning oma teadmisi poetessi elust ja loomingust kontrollida viktoriinis.

Info kättesaadavaks tegemise ja ajaga kaasas käimise vajaduse tõttu valmis lasteraamatupäeva kodulehekülge aadressil <http://www.zone.ee/lasteraamatupaev/>.

Loodetavasti oli sellest ka abi.

Kui varasematel aastatel olid korraldajad gümnaasiumi õpilased ja 9. klassi õpilased kõrvale jätnud, siis meie otsustasime anda ka vanemate klasside õpilastele võimaluse sõnu riimi seada ja oma kätt proovida joonistamises.

Tundus, et raamatuid pole siiski veel lõplikult Interneti vastu vahetatud ning lastele pakkus luuletamine ja joonistamine suurt huvi. Konkursile laekus 208 toredat joonistust ja 160 luuletust viieteistkümnest Tartumaa koolist.

Võistlusi igale maitsele

Joonistamisvõistlusel paluti lastel illustreerida Leelo Tungla luuletusi „Kevad“, „Maasikamuusika“, „Hiireherne supp“ ja „Kui koerad käivad varvastel“. Laste lemmikuteks osutusid „Hiireherne supp“ ja „Maasikamuusika“.

Kunstižürii (Maalehe peatoimetaja Peeter Ernits, Põllumajandusmuuseumi

TÖRE RAAMATUPIDU: Maalehe peatoimetaja Peeter Ernits (vasakul) aitas lasteraamatupäeva kordaminekule kaasa kunstižürii liikmena. Foto: Kersti Neemeste

kunstnik Lembit Karu ja raamatukoguhoidja Kersti Neemeste) oli tõesti raske valiku ees, kuna kõikide laste joonistused olid eranditult vahvad ja toredad.

Konkursi parimaks ja ühtlasi ka žürii lemmikuks osutus Jessica Kiudorv (Luunja Keskkool, 4. kl), kes illustreeris luuletust „Kui koerad käivad varvastel“. Jessica võidutööd peab kindlasti ise nägema, sest on võimatu sõnadega edasi anda selle pildi värve ning hästi vahvalt ja loomult joonistatud koera.

Omaloominguliste luuletuste žürii (rahvakultuuri edendaja Jaan Aitaja, õpetaja Merje Aavik ja raamatukoguhoidja Marje Jock) osaks oli leida 160 luuletuse hulgast parimad. Lapsed said valida mitmete erinevate teemade vahel, populaarsemateks osutusid „Raamatukoik“, „Mis kõik peitub poisi peas“ ja „Kevad“. Oli tore tõdeda, et

luuletamisega ei tegele meil mitte ainult tüdrukud ja neiud, vaid ka poisid ja noormehed on väga tublid luuletama.

Kõige edukamaks võistlejaks osutus Elva gümnaasiumi 8. klassi tüdruk Elis Ruus. Tema kirjutas nii parima luuletuse kui joonistas ka ühe parimaist piltidest ja vastas õigesti kõigile viktoriini küsimustele.

Viktoriin erines sel aastal varasematest, kuna sel korral oli kõigil lastel võimalus oma teadmisi kontrollida. Küsimused Leelo Tungla elu- ja loomingu kohta olid üleväl Internetis. Kokku oli 20 küsimust ja kõikide õigesti vastanute vahel otsustasime me välja loosida MP3 mängija. Ülla taval kombel oli huvi viktoriini vastu üsna suur – osales 92 õpilast. Õigesti vastanud oli nende seas 21 – see on täitsa tubli tulemus. /Jätk lk 8./

Tartu linnaraamatukogu kogub, säilitab ja tutvustab huvilistele väliseesti raamatuid

/Algus lk 16./ Mõnevõrra oli meil vanemaid raamatuid ennegi – võõrsilt saadeti tagasi ka raamatuid, mis olid koos omanikega sõja ajal kodumaalt lahkunud. Nüüd hakkasime ka vanemat trükist süstemaatiliselt hankima.

Siingi on suureks abiks olnud Eesti Hoiuraamatukogu ja selle peavarahoidja Kalju Tammaru, kes on alati aldis raamatukogude soove arvesse võtma.

2007. a 1. jaanuari seisuga oli meie kogus 31 000 raamatut, millele lisandub veel vanem Eesti ja pagulasajakirjandus. Kõik raamatud ja ajakirjad on sisestatud elektroonilisse kataloogi ESTER

(<http://ester.utlib.ee>).

Oleme püüdnud oma kogu mitmeti tutvustada: ülevaate- ja teemanäituste abil, kirjandusülevaadete, kohtumisõhtute, artiklite või raadiovestluste vormis.

Elle Tarik on raamatutest vestelnud ka mitmel pool Tartumaal: Elvas, Rõngus, Luunjas, Mellistes jm.

Tänavu on meie suurim ettevõtmine Eesti Kirjanduse Seltsi juubelinäituse ettevalmistamine, mille raames oleme juba korraldanud näitusi EKSi kirjastatud raamatusarjastest („Elav Teadus“, „Suur meeste elulood“, „Rahvakirjandus“).

Kõik need aastad on väliseesti raamatuid jagunud ka teistele raamatukogudele, soovijatele on jaotatud rohkesti dublette. Hiljuti saabusid meile mahukad saadetised Los Angelesest, Torontost ja Montrealist, mis sisaldasid nii dokumentaalkui ilukirjandust, muuhulgas ka palju usulise sisuga raamatuid. Saadetisest jäi üle rohkesti dublette, mida pakume kõigile raamatukogudele. Huvilised on oodatud varukoguga tutvuma ja oma raamatukogule väliseesti raamatuid valida. Eelnevalt palume teada anda telefonil 736 1395 või meilitsi: tiina.tarik@luts.ee.

Tiina Tarik

Põnev õhtu raamatukogus koos unekoer Urraga

Videviku saabudes tulid Alatskivi lapsed koos oma kaisuloomadega raamatukogusse

ÜLLATUSKÜLALINE: Ka koer Pitsu osales Alatskivil Aidi Valliku raamatu „Unekoer“ tutvustamisõhtul.

Kordaminek

Alatskivil said koolitükid 3. aprillil pärast tunde kibekiirelt õpitud, sest õhtul ootas ees midagi põnevat.

Raamatukogutöötajate kutsel ja vanemate nõusolekul vudisid videviku saabudes esimese ja teise klassi lapsed oma kaisuloomadega raamatukokku, kus tutvustati Aidi Valliku toredat raamatut „Unekoer“.

Koer Urra läheb otsima koerte jumalat, kes teeks nii, et Urra saaks kogu aeg oma armsate inimeste kaisus magada, ilma et teda voodist või diivanilt ära aetakse. Urral tuleb rännata läbi terve koerte paradüüsi, kus on palju ohtusid ja ka ahvatlusi – aga hirmule või ahvatlustele järeleandmine tähendaks eesmärgist loobumist ja igaveseks oma perekonnast eemale jäämist. „Unekoer“ räägib armastusest oma lähedaste vastu, hoolimisest ja meelekindlusest.

Urra seiklustele said lapsed kaasa elada näitemängu jälgides ja raamatut vaadates. Õhtutundidel raamatukogus oli põnev ja veidi salapäranegi. Üks tõeliselt tore õhtu lõppes üllatusega – raamatukokku tuli lastega kohtuma päris koer! Jutt kuulatud-vaadatud, ehtne koer Pitsu silitatud, vudisid õnnelikud, elamuste ja kogemuste võrra rikkamad lapsed uneajaks koju tagasi. Ja uni oli sellel ööl eriti magus.

Lapsevanemana tänan raamatukogutöötajaid toreda ja väga vajaliku ettevõtmise eest. Üha kiirenevas elutempos on meile mugav (kuid andestamatu) unustada lapsed tundideks teleri või arvuti meelevalda. Lapsed on väärt enamat.

Kui aitame lastel leida tee raamatute juurde, anname neile eluks kaasa rohkem, kui arvata oskame.

Reet Kruup

„Kui aitame lastel leida tee raamatute juurde, anname neile eluks kaasa rohkem, kui arvata oskame.“

Raamatupidu sai tõuke Leelo Tungla loomingu

Auhinnasadu raamatupeol

/Algus lk 17./ Kõik tublid luuletajad, joonistajad ja viktoriinile vastajad Tartu-maa viieteistkümnest koolist olid palutud 2. aprillil rahvusvahelisel lasteraamatupäeval Ülenurme Gümnaasiumi aulasse, et osa saada väikesest kontserdist, kingituste sajast ja magusast kringlist.

Kuna tänavune lasteraamatupäev oli pühendatud poetess Leelo Tunglale, siis alustuseks rääkiski ladusa jutuga Toivo Ärtis lastele veidike luuletaja elust ja loomingu. Igatahes kuulas saalitais lapsi teda suure tähelepanuga ja hiirvaikselt.

Järgnes kaunis kevadkontsert, kust ei puudunud ka Leelo Tungla sõnadele loodud laulud. Kõigi lemmikuks osutus aga kindlasti Liisi Uiho poolt lauldud „Oma laulu ei leia ma üles“, mille sõnade autoriks on ka Leelo Tungal.

Veel pakuti Ülenurme Gümnaasiumi näitetrupi esituses lõbusat Oskar Lutsu näitemängu „Viis väikest pakikest“.

Kontserdi lõppedes olid kohale kutsutud lapsed kindlasti uudishimust põnevil, sest keegi veel ei teadnud, milline auhind kedagi ootamas on. Ootusärevust ja põnevust oli kuhjaga, sest alustati hoopistükki äramärgitute nimetamisega.

Joonistusvõistlusest tegi kokkuvõtte ja andis autasud kätte Maalehe peatoimetaja Peeter Ernits, kelle kunagine noorpõlve soov ja unistus oli saada hoopiski kuulsaks kunstnikuks. Kõik lapsed, kelle toredat kunstitööd oli žürii esile tõstnud, said tunnustuseks šokolaadi. Võitjaid autasustati aga väärtuslike teatmeteoste ja muidu vahvate raamatutega.

Luulevõistlusest tegi kokkuvõtte ja luges ka paremaid luuletusi ette Jaan Aitaja, kelle deklameerimisoskus andis kindlasti igale luuletusele midagi erilist

juurde, mis muidu ehk märkamata oleks jäänud.

Auhindu jagades saabuski märkamatul kõige põnevam osa – viktoriini peaaauhinna (MP3 mängija) loosimine. Fortuunaks palusime Helle Ellermaa, kes Jaan Aitaja kaabust tõmbas 21 prima vastaja seast välja Laeva põhikooli 8. klassi õpilase Sander Merivee nimega sedeli. Toimus ka lisaloosimine ja jällegi naeratas õnn Laeva põhikoolile: väärtusliku TEA taskuentsüklopeedia omanikuks sai Eetel Lepasaar.

Korraldajad tänavad kõiki neid Ülenurme kooli õpilasi ja õpetajaid tänu kel- lele me nautisime lasteraamatupäeva üritusel kaunist kevadkontserti ja vahvat näidendit. Suur, suur tänu žüriile ja kõi- gile lastele ning nende juhendajatele to- redate luuletuste ja joonistuste eest.

Kersti Ernits,

Ülenurme Raamatukogu juhataja

Lasteraamatupäeva luulevõistluse võitjad

Madli Rüütel (Melliste algkool, IV kl), **Elis Ruus** (Elva gümnaasium, VIII kl), **Liis Ruben** (Ülenurme gümnaasium, XI kl).

Lasteraamatupäeva joonistusvõistluse võitjad

Jessica Kiudrov (Luunja keskkool, IV kl), **Sigrit Ülper** (Rannu keskkool, VIII kl), **Kaisa Kraus** (Ülenurme gümnaasium, XI kl).

Lasteraamatupäeva viktoriini võitjad

Iljo Hannus, Annika Miilberg, Kerli Humal, Heikki Humal, Külli Sõster, Airet Merimets, Sander Merivee, Airi Venno, Mailis Olefirenko, Diana Sell, Mairo Somelar, Kerly Kull, Jaanika Lõiv, Grete Sirge (kõik Laeva pk), **Maria Rebane** (Melliste ak), **Ranet Püll, Kaidi Kaasik, Annika Kesa** (kõik Luunja kk), **Helena Lind** (Lähte üg), **Elis Ruus** (Elva g), **Laura Valli** (Ülenurme g).

Lugemine kui huvialategevus – miks ka mitte?

Kambja raamatukogu ravis Kultuurkapitali ja vallavalitsuse toel laste lugemisisutust

Peegeldus

„Inimeste maailmast vaadatuna on kaitsevaimude elu kummaline ja keerukas,“ nendib Marja-Leena Jaanus oma esimese lasteraamatu „Draakon ja tema Väike Poiss“ kaanetutvustuses.

Marja-Leena Jaanuse poolt loodud tore muinasjutt kirjeldab pilti, mis avaneb ühe väikese lõbusa kaitsevaimu – Draakoni – silme ees, kui ta asub esimesele töökohale inimeste maailmas Väikese Poiisi saatjana.

Paeluvalt salapärase ja südamläik on seegi tõsilugu, kuidas sai kaitsevaim Draakonist muinasjututegelane värviküllase raamatu lehekülgedel.

Kambja kooli nooremate klasside õpilastele on vapralt Draakoni raamatusse jõudmise asjaolud väga täpselt teada, sest neil oli võimalus kohtuda muinasjutu autori Marja-Leena Jaanusega. Tõsi küll, kui muinasjutukirjutaja laste ette astus, selgus et raamatukaanel ilutseb sel korral kirjanikunimi ja tegelikult on muinasjutu autoriks hoopis Marja-Leena Uluots, kelle endagi pisipoeg Jüri õpib Kambja kooli teises klassis. Külaline jutustas huvipakkuvalt, kuidas ta oma esimest muinasjuturaamatut kirjutas ja illustreeris. Muinasloo sünnis oli oma osa pisikesel Jüri mõttearendustel ja maailmatõlgendustel.

„Kuidas sünnib raamat?“

Kohtumine Marja-Leena Uluotsaga kuulus Kambja raamatukogu poolt algatatud ettevõtmiste sarja „Kuidas sünnib

MUINASJUTUVESTJA: Marja-Leena Uluots tutvustab lastele oma esimest muinasjuturaamatut. Foto: Heigo Mägi

raamat“. Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupi ja Kambja vallavalitsuse toetusel teoks saanud projektiga püüti tõmata õpilaste tähelepanu lugemisele kui arendavale huvialategevusele ja kasulikule vaba aja veetmise vormile.

Projekti raames korraldati kohtumisi ja õppekäike, et tutvustada raamatu sünniga seonduvat erinevatest aspektidest. Näiteks teenekas põllumajandusteadlane **Viive Rosenberg** tõi oma lapsepõlvemälestuste kaudu esile neid püsiväärtusi, mis toetavad noort inimest targaks ja toimekaks

RAAMATUSÕBER: Grete Keskpalu sai raamatukogult auhinna kui aktiivne suvine lapslugeja. Foto: Heigo Mägi

isiksuseks sirgumisel. Põllumajandusteadlane Viive Rosenberg on suurepärase eeskju õpitud erialale pühendunud spetsialist, kes on pidanud vajalikuks oma teadmisi ka läbi trükisõna edasi anda.

Tartus Riia uulitsas asuvas Oskar Lutsu muuseumis võisid lapsed uudistada maja, kus legendaarne kirjanik elas ja oma teoseid kirjutas. Trükikojas Greif andis **Mari Ratnik** väga asjaliku ülevaate sellest, kuidas kirjanike mõtted läbi arvutite ja trükimasinate algul poognateks ja siis raamatuteks vormuvad.

Laps ja lugemine?

Laste vähenev lugemislembus tekitab muremõtteid kõikjal Eestis. Ka Kambjas. Tihti tulevad õpilased raamatukokku ja jahmatavad oma siira sooviga laenutada kõige õhemat raamatut kohustuslikust valikust. Laste lugemishuvitus ilmnis väga eredalt läinud aasta suvekuudel, kui raamatukokku leidis tee mõni üksik laps. Reeglina olid nad koos oma vanema või vanavanemaga (ilmne vihje sellele, et lugemishuvi kujundab kodune eeskju!).

Suvine lastetus raamatukogus oli sedavõrd trööstitu, et kooliaasta avaaktusel tänas Kambja raamatukogu kõige agaramat lapslugejat preemiaraamatuga. Tunustuse pälvis **Grete Keskpalu** (3. kl)

Soovides praavitada laste lugemisisutust, esitas raamatukogu Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupile projekti „Kuidas sünnib raamat?“, mis leidis tänuväärset kaasrahastamist. **Toivo Ärtis**

RAAMAT SÜNNIB KÄSIKIRJAST: Lapsed sirvisid huviga Marja-Leena Uluotsa muinasjuturaamatu illustreeritud käsikirja. Foto: Heigo Mägi

„Enne mõtle, siis vajuta päästikule.“

Mitmed Tartumaa raamatukogud on asunud korraldama foto- ja kunstinäitusi

Loomisrõõm

Kõrveküla raamatukogu külastajatel oli 9. aprillist kuni 4. maini võimalus vaadata fotogrupi O.V.E.R. liikmete Rein Urbeli ja Valju Talve näitusi.

Rein Urbel on olnud kutseline fotograaf aastatel 1968-2002. Näitusele „Seda ja teist“ on ta valinud erinevaid pilte – nii portreesid kui linnavaateid ja maastikufootosid.

Rein Urbeli „Seda ja teist“

Autor kirjutab oma näitust tutvustavas tekstis: „...linnavaadetest on suur osatähtsus pildidel Raadi pargist. See park oli pikki aastaid räämas, maha jäätud ja samas NL sõjaväeosa liigse läheduse tõttu põlatud piirkond. Tänapäevane Raadi park on meeldiv jalutuspaik mitmesugusele maitsele. ... Nii palju erinevaid puuliike koos kasvamas ei näe sageli. Kõrveküla inimestele jääb see park alati linnaskäigu tee. SOOVITUS: võtke aeg maha ja veetke seal veidi aega!“

Rein Urbeli nõuanded heade piltide tegemiseks:

*aparaat ei tee ise head pilti, selleks on inimene, kes pildistab;

*enne mõtle, siis vajuta päästikule;

*välku lööb äike, kasutage välklampi võimalikult vähe, see rikub loomuliku valguse.

FOTOAPARAAT EI TEE ISE PILTI: Fotogruppi O.V.E.R kuuluvad Valju Talv ja Rein Urbel on meistrid, kelle looming püüab pilku. Foto: Hele Ellermäe

Valju Talve „Hetki Saksamaalt“

Valju Talv on õppinud loomatohter, huvi looduse vastu tekkis varases lapsepõlves kodutalus. Esimese fotoaparaadi „Komsomolets“ ostis ta 1950. aastal. „Sellest ajast on fotokaid minu käest läbi käinud üsna paras ports,“ märgib Valju Talv. „Algaastatel oli kõige suurem puudus teadmistest, pildistamine käis ikka katse-eksituse meetodil.“

Näitus „Hetki Saksamaalt“ koosneb 2006. aasta novembris tehtud reisifotodest.

Viimastel aastatel on mitmed Tartumaa raamatukogud asunud korraldama foto- ja kunstinäitusi, mis annab tunnistust kirjastajate, kunstiteose ja foto tihedast seosest ja kokkusobivusest.

Jätkame näituste korraldamist rõõmuga ja jääme ootama uusi autoreid enda loomingut tutvustama.

Hele Ellermäe

Raamatute lugemine on harituks kujunemise vältimatu eeldus?!?

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Esta Salmistu-Vaasi poolt korraldatud küsitlusele vastas 39 Kõrveküla kooli seitsmenda kuni üheksanda klassi õpilast.

Kuidas lugemist kontrollida?

Küsimusele „Millised lugemiskontrolli võtted-meetodid on Sulle enim meeldinud?“ vastati: küsimustele vastamine teose abil (31 õpilast), sündmuste kirjalik kokkuvõte (19), teose tutvustamine (18), suuline jutustamine (13), suuline küsimustele vasta-mine (12), valikvastustega test (11), tegelaste iseloomustamine (9), kirja kirjutamine peategelasele (8), järje kirjutamine teosele (7), päevikulehekül (6), mõttekaardi koostamine (3), küsimuste koostamine (3).

Õpilased on enim saanud neid lugemiskontrolli võtteid ka kasutada. Osalt on

põhjus ka teoste liig väheses kättesaadavuses ja tähtaegadest mittekinnipidamises.

Kahjuks ei leidnud heakskiitu peategelase CV kirjutamine, tundeskaala koostamine, seletuskirjad jm. Põhjus ehk võib olla nende võtete liialt väheses kasutamises. Siin mängib kaasa ka ajafaktor.

Milliseid raamatuid soovitsid lugeda või koolis käsitleda?

Milliseid teoseid, mida pole õpetaja soovitusnimekirjas, soovitsid lugeda kõigil? Millised võiksid olla veel teosed, mida käsitleda põhjalikumalt klassis?

Sellele küsimusele vastasid 19 õpilast. Rõõmustav oli tõdeda, et lisaks õpetaja poolsele soovitusel on õpilased ka ise leidnud huvipakkuvaid teoseid, mida teistele soovitada:

*Dahl, R. „Charlie ja šokolaadivabrik“;
*Paolini, C. „Eragon“;

*Limb, S. „Tüdruk, 15, sarmikas, kuid sõge“;

*Tolkien, J. R. „Sõrmuste isand“;

*Carroll, J. „Varjuriik“;

*Rakke, K. „Susanna ja mina“;

*Kask, T. „Tänavalapsed“;

*Picoult, J. „Oma õe hoidja“;

*Paolini, C. „Vanem“;

*Rakke, K. „7 päeva“;

*Arme, L. „Duubeltüdruk“;

*Spiderwicki kogumik;

*Brashores, A. „Rändavate pükste öes-kond“;

*Ziegesar, C. „Klatšimoorid“;

*Leesalu, D. „Mängult on päriselt“;

*Reimus, K. „Eilset pole olemas“;

*Mazetti, K. „Minu ja jumala vahel on kõik läbi“;

*Kivirähk, A. „Sirli, Siim ja saladused“;

*Nilsson, P. „Südamerõõm“;

*Schlütter, A. „Fotosüüdistus“;

*sari Maa Lapsed.

Kunst ja kultuur algab nägemisest ja tunnetamisest

Vaimuvalgus

Veebruar oli vaatamata oma lühidusele väga tähtpäevaderohke: sõbrapäev, vastlapäev, Eesti Vabariigi iseseisvuspäev ja tuntud kirjaniku Juhan Smuuli 85. sünniaastapäev.

Juhan Smuulile mõeldes kogunesidki Kallaste, Koosa ja Vara raamatukogude raamatusõbrad ühisüritusele Koosale.

Kõiki saabujaid tervitas Juhan Smuuli "Suvitajate" ainetel vändatud film "Siin me oleme". See film oli küll kõigil mitumitu korda nähtud, kuid ikkagi panid imelised lauluviisid hinge värelema ja meisternäitlejate mäng kutsus esile naerurtsatusi.

Koosa raamatukogu juhataja Sirje Leini esitatud huvitavat ettekannet kirjaniku lühikeseks jäänud eluloost kuulasid kõik huviga.

Juhan Smuul oli kirjanik, kelle loomingu kiideti siiralt. Imetleti juba keskeas mehe võimet veel jätkuvalt muutuda – nii süvamõttelisemaks kui ka vormilt elegantsemaks ja huvitavamaks. Samas ei puudunud ka mahategijaid ja mahakriipsutajaid, keda pole kunagi vaja otsida ja kutsuda – nad ilmuvad ise kohale.

Juhan Smuul oli inimene, kes oskas vaadata kompassi udusel merel aerupaadis, kes oskas kutsuda endaga kaasa..., kuid kes... ei elanud kui hall kardinal niite tõmmates varjul olles... Kirjanikuna, kes tegi vahet punase värvi eri toonide ja eri intensiivsuse vahel, kes ei osalenud ühegi kolleegi represseerimises või karistamises, polnud ta enam paljudes ringkondades vastuvõetav. Toetuse asemel sisendati talle pigem uskumust mitte kunagi enam teoks saavatesse loomeplaanidesse.

Kõrvaltvaatajaile tundus ikka, et kirjanik reisis palju, kõik oli talle kättesaadav, teostatav... Tema esimesel pääsemisel maailmamererele 1955. a. oli nii vaimustujaid kui kadetsejaid. Nõnda oli see ka

RÕÕMUS ÄRATUNDMINE: Ärksameelsel kirjandusõhtul kogutud uued mõtted ja sõnumid jäävad osalejate hinge soojendama, nende hinge helisema.

edaspidi, sest Juhan Smuul võis reisida, kuhu iganes süda igatses.

Juhan Smuul tundis aga tihti, kui tühi ja rumal on jutt inimese absoluutsest vabadusest. Kas ei ole see tundmine, tunnetus vahel kaaslasest meiegi tänapäevases?

Üheskoos meenutasime omal ajal loetud ning pähe õpitud Juhan Smuuli luuletusi, poeme, näidendeid – neid, mida meie emakeeleõpetajad õpilastelt nõudsid. Kuulasime kohalolijate esituses „Mälestusi isast“, „Et õunapuud õitseksid“, „Vihmas Lõuna-Atlandil“, „Kalamees naerab“ ja mitmeid teisi luuletusi.

Mulle on kõige sagedamini meenunud luuleread Juhan Smuuli „Viimasest laevast“. Ja mis sest, et etteütlematu, võib-olla et imelikki, võib-olla et...

Loomingule ei ole vaja tekitada ega seada tõkkeid! Erinevatel aegadel, erinevates kohtades, erinevates olukordades peab ta sündima! Tekkis minulgi „oma nägemus“ – kui nii üldse väljendada võib

– antud luuletusest. Sündis muusikaline slaidiesitlus, mida ühisel kirjandusüritusel arvuti abil näitasin.

Rõõmus äratundmine, et igaüks sai sellest Koosa raamatukogus ühiselt veedetud ajast endale uusi mõtteid või leidis mõne uue sõnumi, jääb hinge soojendama, jääb hinge helisema ...

Lõpetan Ülo Tuuliku ridadega:

„Inimene õpib varakult lugema, nägema õpib inimene bioloogiliselt veelgi varem, kuid tegelikult sootumaks vaevalisemalt ning mõnikord üldsegi mitte. Tõde, ajalugu, kultuur ja kunst ei alga niivõrd lugemisest, kui nägemisest ja tunnetamisest.“

Siiri Ušakova,

Kallaste raamatukogu juhataja

P.S.

Hea lehelugeja, mul on rõõm sulle kirjutada, et eelpoolnimetatud Juhan Smuuli luuletus on saanud nüüd vene keeldegi tõlgituna slaidiesitluses sama väljendusviisi ning ootab sindki.

„Telemarketingifirmadega on kokkulepe, et koolidele ja raamatukogudele ei helistata.“

Kitsaskoht

Huvitundmisele, miks pommitavad kirjastused telefonitsi raamatukogusid järjekindlalt otsepakkumistega, ehkki on teada, et reeglina tellivad Tartumaa raamatukogud teavikuid Kõrveküla raamatukogu kaudu ja tellimislehte alusel, sai Meie Lehe toimetaja selgituse kirjastuse Tea müügidirektor Riin Hansonilt.

„Tere!

Vabandan asjatu tülitamise pärast. Kasutame helistamisel telemarketingifirmade teenust ja nendega on kokkulepe, et koolidele ja raamatukogudele ei helistata.

Kahjuks leidub neil ikka "musti lambaid", kes kokkulepet rikuvad.

Lisan ka nendepoolse vastuse:

„Tere Riinalt, me oleme täiesti teadlikud, et raamatukogud ja koolid on telefoni teel meie poolt tehtavates müügipakkumistes välistatud.

Kahetsusväärne on, et aeg-ajalt ikka juhtub selliseid olukordi, kus valla või muu asutuse kaudu nendega ikkagi räägitakse. Kõik sellised keelatud tellimused võtame arusaadavalt tasaarveldusse.

Parimate soovidega,

Triin Vellemäe
Müügimeistrite AS“

Julge hundi rind olevat rasvane, mistõttu on ahvatlev reegleid rikkuda. Telefonitsi tehtud pakkumiste kohata kehtib aga tõde, et kõik pole kuld, mis hiilgab.

Tuhast tõusnud Kallaste raamatukogu uus algus

Renoveeritud ruumid, maitsekas kujundus ja nägusad riulid lausa kutsuvad lugema

Kultuurisündmus

Fööniksina tuhast tõusnud Kallaste raamatukogu taasavas külastajale oma uksed. Lasteaiahoones renoveeritud pastelsetes toonides ruumid, maitsekas kujundus ja nägusad raamaturiulid lausa kutsuvad raamatute juurde.

20. juunil peetud soolaleivapeol oli õnitlejaid ja heade sõnade ütlejaid palju. Raamatukogutöötajaid tänati raskete aegade vapra üleelamise ja mitmekordse töökoormusega toimetulemise eest.

Kiidusõnu lausuti renoveerimistöid teinud OÜ EL-Ehitus ja mööbli valmistanud Furnit Grupp OÜ esindajatele.

Tee vaimsete väärtuste juurde

Linnavolikogu esimees Jaak Üprus õnitles ka raamatuid, mis saavad jälle hakata täitma funktsiooni, milleks nad on loodud: jagada inimestele tarkust, oskust elu elada ja õigeid valikuid teha. "Loodan, et need ilusad ruumid pole mitte ainult meeldiv töökeskkond, vaid siin leiavad palju vaimseid väärtusi meie linna elanikud, eelkõige lapsed," ütles ta.

Raamatukogu juhataja Siiri Ušakova nentis, et riulid on veel raamatutest poollid tühjad. Pärast fondi mitmekordset kolimist pole veel jõutud seda täielikult süstematiseerida. Kogu senisest 32 000 köitest küll ükski mullu 28. oktoobri hilisõhtul puhkenud tulekahjus tuleroaks ei langenud, kuid umbes 40 protsenti raamatutest said veekahjustusi. "Õnneks suudeti päästa arhiiv ja vanemad väärtuslikud teavikud," rõõmustas Ušakova.

Kolmveerand raamatukogufondist on venekeelne, ka 400-st püsilugejast ligi kolmveerand kõneleb emakeelena vene keelt.

Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna raamatukogunõunik Meeli Veskus ütles, et kui mõne aasta eest tolleaegses linnavalitsuse uhkes majas asunud raamatukogu ruume ja töötingimusi nägi, mõistis ta, et raamatukogu kaasajastamiseks on vaja palju tööd ja vahendeid, kallastelased väärivad seda. "Praeguseid ruume aga näitaksime hea eeskujuna kõigile meie väliskülastajatele," märkis Veskus.

Linnavolikogu esimees Jaak Üprus kõneles raamatukogu kui kultuurikeskuse taasavamise olulisusest laiemas kontekstis.

Kirjeldades põgusalt paikkonna majanduslikku olukorda esitas ta küsimuse:

LÕPP HEA, KÕIK HEA: Kallaste raamatukogu energiline juhataja Siiri Ušakova usub imedesse, sest mullu oktoobris, kui elektrilühisest puhkenud tulekahjus sai rängalt kannatada raamatukogule koduks olnud linnavalitsuse hoone, leegid raamatuteni ei ulatunud, vältimatud olid vaid kustutustööde käigus saadud veekahjustused. Foto: Andres Loorand

"Miks me eraldame nii palju raha kultuurile?"

Pärast Eesti taasiseseisvumist lõppes Kallastel ja mujalgi Peipsi ääres senine traditsiooniline elulaad, siin lõigati läbi kõik eluniidid, alates aedviljakasvatusest ja selle turustamisest Leningradis. Kalamajandus käib praegu alla mitte ainult Eestis, vaid terves maailmas, paljud inimesed on kaotanud töökoha ja otsivad teenistust Eesti teistes linnades või välismaal.

Kultuurikeskus

Kuid on üks fenomen, millest ma ratsionalistina päris täpselt aru ei saa, jätkas Üprus – vajadus ilu järele, vaatamata olemasolevale kehvale majanduslikule situatsioonile. Mustveest kuni Varnjani elab palju inimesi, kellele meeldib luuletada, luua midagi, mida ei sünni otseselt leiva peale määrida.

"Sellepärast arvan, et oli õige käituda natuke mõistusevastaselt ja mitte hakata ehitama munitsipaalalamut või sotsiaalmaja, vaid ehitada välja raamatukogu – ma kutsuksin seda kultuurikeskuseks," ütles Jaak Üprus. Ta lisas, et kultuurimaja rajamiseni pole veel jõutud, kuid raamatukoguruumide komponeerimisel jäeti siia spetsiaalselt üks väike saal, salong mitmesuguste kultuuriürituste pidamiseks.

"Enamik inimesi arvab, et Kallaste on üks mahajäetud ja õnnetu koht. Tõepoolest on meie linn on üks väheseid paiku,

mis pärast nõukogude perioodi lõppu on muutunud inetumaks, samas kui ülejäänud Eestimaa on läinud ilusamaks," tõdes Jaak Üprus. "Kuid on ka neid inimesi – ja mina kuulun nende hulka –, kes arvavad, et Kallaste on üks perspektiivsem ja kiiremini arenev Eestimaa paik."

Raamatukoguruumide avamispidu lõppes ilusa üllatuskontserdiga, kus musitseerisid Siiri ja Igor Ušakov ning Gennadi Kereketkin.

Kallaste raamatukogu ootab lugejaid teisipäevast reedeni kell 11-18 ja laupäeviti kell 10-14. Iga kuu viimasel tööpäeval on raamatukogu inventuuriks suletud. Kontakti saab telefonil 745 2598.

Tegevust taasalustanud raamatukogu saalis oli avatud Iris Leiu kollaažitehnika, taimetrükis ja batikas tehtud loominguiliste piltide näitus.

Andres Loorand

Tartumaa raamatukoguhoidjate
Mele- ja häälekandja

Meie Leht

Ilumist korraldav toimkond:
Hele Ellermaa, Heikko Ellermaa,
Toivo Ärtis.

Toimetuse e-post: meieleht@hotmail.ee;
toimetuse telefon: 733 7772.

Kõik kaastööd on ikka ja alati oodatud!

Raamatuhuvi saatis Elvi Voormaad kogu elu

In memoriam

Elvi Voormaad meenutades

“Ei tulek ega minek ole meie endi teha, vaid see, mis sinna vahele jääb. See on elavate meenutada.”

Juhan Viiding

Õppisin Elviga ühel ja samal ajal ülikoolis – tema eesti filoloogias, mina raamatukogunduses. Kuna Elvi oli Tartu tüdruk ja ühikas ei elanud, siis palju me too-kord kokku ei puutunud. Huvi raamatukogutöö vastu näis tal olevat aga algusest saadik, seda tegi ta kogu oma elu.

Peale lõpetamist oli Elvi lühikest aega tööl minu kodulinna Pärnu linnaraamatukogus. Kohtusime vahel. Talle seal meeldis – töö ja muidu ka.

Tartusse naasnuna saigi Elvi tööpai-gaks aga juba meie armas rajooniraamatukogu, kus ta jõudis enne Tallinna siirdumist ka direktoriametit pidada. Sealt sai nähtavasti alguse süvenenum huvi just raamatukogutöö metoodika vastu ja elu-aegne sõprus töökaaslase Tiitu Erlemanniga. Rahutu vaim ja tänapäevase väljendades “uued väljakutsed” viisid Elvi 60-ndate aastate teisel poolel Tallinna Riiklikku Raamatukokku, kus temast kujunes hinnatuid metoodikuid.

Rahvaraamatukogudes oli ta eelkõige tuntud paljude metoodiliste artiklite ja brošüüridega.

RAAMATULE PÜHENDUNUD: Elvi Voormaa suutis pikki aastaid väga viljakalt Eestis raamatukogundust edendada.

Elu tegi aga veel kord ühe täispöörde – 80-ndate algul tuli Elvi taas Tartusse tagasi. Algas tema nõuete Tartu periood rajooniraamatukogus.

Elumuutusi oli veel – Hintsist sai siin pr. Voormaa.

Mina olin jõudnud rajooniraamatukokku varem – 1977. a. lõpul, kui keskraamatukogude direktoritele loodi asetäitjate kohad. Nii me siis saimegi Elviga otsesteks kolleegideks. Jagasime kolmekesi koos

Lea Taliga ühte tööruumi ja tegime üldse palju töid koos, sest meie ametikohustused kattusid mitmeti. Näiteks oli too-kord mammutaruannete aeg. Tegime seda ikka ühiselt teemade kaupa.

Muude tööde ja tegemiste seas leidis Elvi endale meelisteema – raamatukogukroonikate koostamise. Kuna üha enam võttis hoogu raamatukogude ajaloo uurimine, siis muutus see teema igati päevakohaseks. Ka siin oli Elvil laiem haare: ta ei piirdunud mitte ainult omaette nokitsemisega, vaid meie rajooni sellelaadsetest tegemistest said teada kõik teisedki vabariigi rahvaraamatukogud.

Meie paremad Elvi juhendatud kroonikad hakkasid rändama mööda vabariiki. Paljud meie raamatukoguhoidjad said väga tublideks kroonikakirjutajateks.

Elvi osutus üllatavalt mõnusaks ja hea huumorimeelega kolleegiks. Meie vahel ei tekkinud kunagi ülearuseid pingeid ega teiste peal oma tujude väljalamist. See teadagi tekitas sõbraliku töömeeleolu, mida on siiani tore meenutada.

Aga ka see periood Elvi elus sai läbi. Juba 80-ndate teisel poolel võttis ta uuesti jalge alla Tallinna tee – ikka oma kodusse, nüüd juba peagi Rahvusraamatukogu nime kandvasse kollektiivi.

Elvi hindas alati väga kõrgelt võimlust töötada Eesti ühes väarikamas raamatukogus. Talle sobis laiem tegevusväli. Meile, mahajäänud tartlastele, mõjus ta kindlasti ergutava süstina. Aitäh talle selle eest.

Aime Naanuri

UUES KOHAS, UUES KUUES: Majanduslike raskuste kiuste leidis Kallaste linn nii tahet kui toetajaid, et rajada 2006. aasta 28. oktoobri hilisõhtul kahjutules hävinud raamatukogule uus ja hubane kodu, mida kultuuriministeeriumi nõunik Meeli Veskus näitaks hea eeskujuna ka kõigile väliskülalistele. Foto: Hele Ellermaa

Tänuavaldus

*Ikka lähed ja lähed
sest
sa minema pead...
ikka lähed ja lähed
leidma usumatult head...*

*E-raamatu sirvimisel jääb puudu
trüklõhnast ja
nende käega katsumise võlust...
kuid*

*seda on võimalik
nüüd taas kogeda
ka
Kallaste raamatukogus.*

Täname kõiki külalisi, kes meid ilusate lilled ja kingitustega 20. juunil 2007 raamatukogu uutest ruumides avamisel õnnitlema tulid.

Lugupidamisega

Kallaste raamatukogu kollektiiv

„Mine edasi, udusele tulevikule vastu...”

Raamatukogutööd armastanud Marje Jock oli lugejate poolt austatud ja hoitud

In memoriam

Keset ilusat suve rabas meid kui musta linnu sõöst, valus kaotus. Lühikese raske haiguse läbi lahkus kauaaegne sõbralik kolleeg Marje Jock.

Marje sündis 10. aprillil 1942. a. Peale Palamuse Keskkooli asus ta õppima Viljandi Kultuurhariduskooli, mille lõpetamise järel töötas lühikest aega Jõgevamaal Ranna raamatukogus, seejärel sai töökoha Tõrvandisse.

Marje oli Palamuselt saanud sügava huvi kirjanduse vastu. Talle meeldis lugeda ja loetu üle mõelda. Kultuurikoolis kirjutas ta meeeldi kirjandeid. Veel mõned aastad tagasi aitas ta gümnaasiumiõpilastelgi kirjatööd valmis teha.

Marje armastas raamatukogutööd. Eriti meeldis talle suhelda lugejate ja kirjanikega. Ta rääkis alati, et korraldab meeleldi kohtumisõhtuid. Lugejate hulgas oli ta väga lugupeetud ja armastatud. Aastakümneid tegi talle muret töö kataloogidega, sest see ei tundunud vähese kasutamise tõttu eriti vajalik. Külastajaid oli palju, tööd niigi kuhjaga.

Arvuti vastu tekkis Marjel esialgu kartus. Talle tegi arvutitöö palju südamevalu, kuid selgeks saades oli rõõm ääretu...

TEGIJA LAHKUB, TEOD JÄÄVAD:
Marje Jock Tõrvandi raamatukogu uute ruumide avamisel.

Viimased aastad olid talle väga tegude-
rohked. 2006. aastal võeti ette raamatukogu renoveerimine. Tegemist oli palju, kuid Marje eestvõttel sai Tõrvandi suurepärase raamatukogu. Rahulolevana ja säravana korraldas ta uute ruumide avamise.

Kõigile meile jääb meelde läbimõeldult ja hingega korraldatud jõuluseminar.

Tänavu aprillis oli Marje tegev lasteraamatupäeva korraldamisel. 7. aprillil tähistas ta raamatukogu ümarsaalis oma 65. sünnipäeva ning 45. tööjuubelit. Kõik oli hästi, energiat jätkus...

Marje oli äärmiselt abivalmis ja kaasa-tundev. Ta oskas rääkida oma muredest ning kuulata teisi. Lohutas ja julgustas. Armastas väga oma tütreid ja nende lapsi. Armastust jätkus teistelegi.

Nobedate näppude alt valmisid imelised kudumid – pehmed nagu Marje ise... Tema on läinud, kuid näputööd annavad kandjale Marje soojust ja hinge...

Marje armastas luulet. Sõpradele läkitas tähtpäevadeks ikka mõne hoolikalt valitud luulerea. Viimane soov temalt oli:

Ära vaata
igatsusega minevikku.
See ei tule tagasi.
Toimi targalt tänapäeval.
See on sinu.
Mine edasi, udusele
tulevikule vastu,
ilma hirmuta
ja mehise südamega.

Marje on läinud, püüame siis edasi minna ilma temata...

Ene Runtel

Uula raamatukogu sõbrad kohtusid rõõmupeol

TÄHTIS PÄEV: Puhja valla raamatukoguhoidjad Sirje Dementjev ja Leini Laars õnnitlesid 24. augustil kenal vabaõhupeol noorusliku hingega Uula kolleegi Elga Alberit, kes on olnud ametis (uskumatu, kuid tõsi!) juba neli aastakümnet – ta on olnud osaline Uula raamatukogu kõigis tegevuspäevades. Foto: 2 x Hele Ellermaa

40 + 40: Elga Alberi meenutas mõnuses toonis seda väga käänulist teed, millel on kulgenud tema ja raamatukogu elu.